

D

50

AZ ORSZ. M. KIR.
KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN
EGYBEKAPCSOLT FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI
MESTERISKOLÁK ÉS A NŐI FESTŐISKOLA

ÉVKÖNYVE

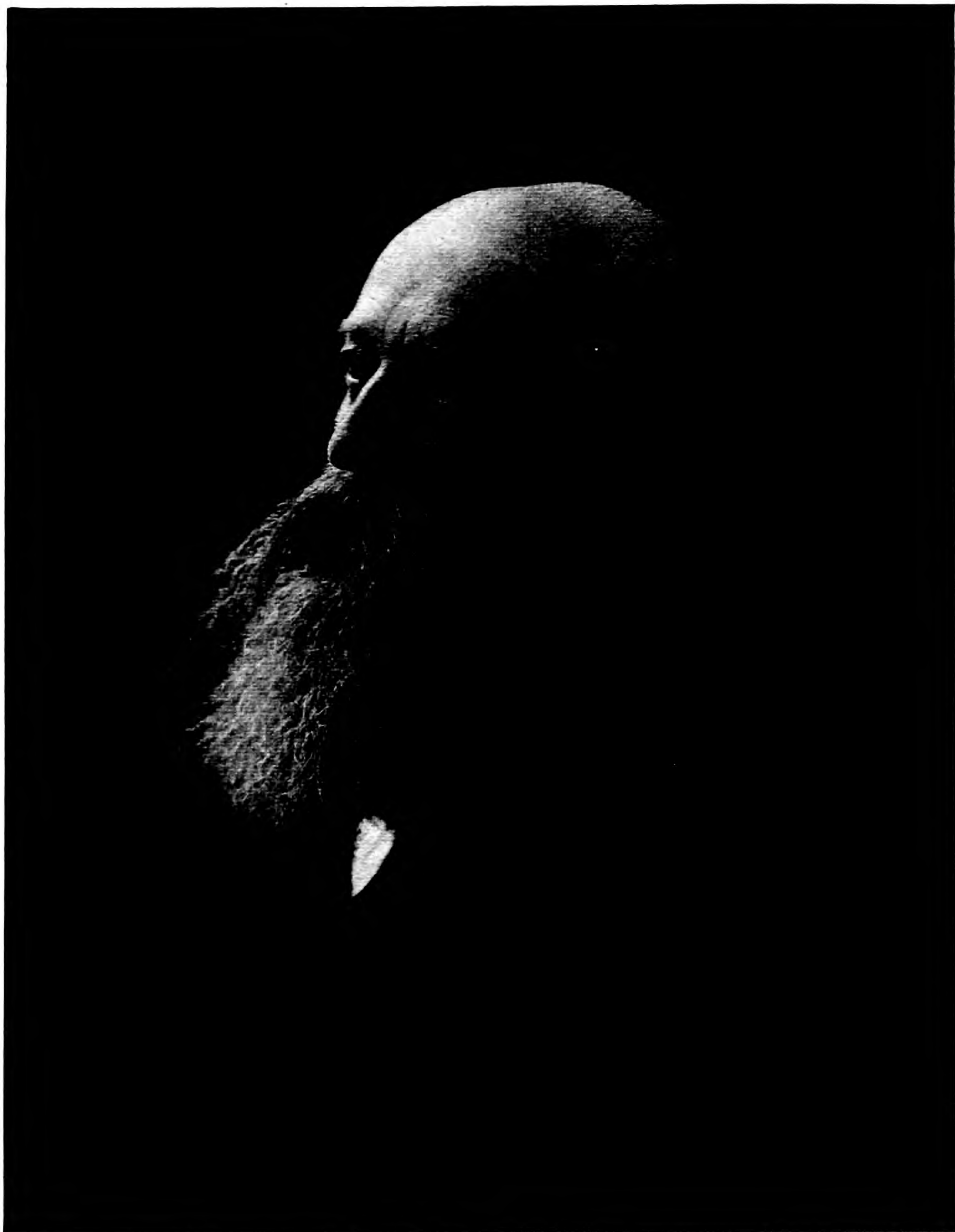
AZ
1913—1914.
TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
VÁRDAI SZILÁRD
IGAZGATÓ-TANÁR.

BUDAPESTEN,
IFJ. KELLNER ERNŐ KÖNYVNYOMDÁJA
1914

ORSZ. M. KIR.
KÉPZŐMŰVÉSZETI
FŐISKOLA

Rauscher Lajos

ORSZ. MAGY. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

Budapest, VI. kerület, Andrásy út 71 szám.

I.

AZ ÉV TÖRTÉNETÉBŐL.

A Főiskola tanárainak száma az 1913—1914. tanévben négygyel szaporodott.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1913. évi július hó 19-én 193.019 sz. a. kelt rendeletével GLATZ OSZKÁR és RÉTI ISTVÁN festőművészeket óradíjas tanárokkul alkalmazni méltóztatván, RÉTI ISTVÁN az alakrajz és festés tanítását — a rajztanárjelölteknél — 1913. évi szeptember hó elején, GLATZ OSZKÁR pedig az alakrajz tanítását — a rajztanítónőjelöltek és művésznőnövendékeknél — az 1913—14. iskolai év második felében, vagyis 1914. évi január hó elején kezdte meg.

A paedagogiának — a rajztanítónőjelölteknél az 1913—14. tanév elejétől kezdődőleg — való előadásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr SZÉKELY GYÖRGY dr., egyet. m. tanárt, az Erzsébet Nőiskola rendes tanárát bízta meg.

A növendékek számának megnövekedése folytán az összes növendékeknél a szemléleti látszattan tanítását, a rajztanítónőjelölteknél pedig az ábrázoló geometria és látszattan előadását egy tanár egyedül nem győzvé, annak szüksége állt elő, hogy e tárgyak részben való tanítására óradíjas tanár alkalmaztassék. Erre nyert a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1913. évi október hó 27-én 163.415 sz. a. kelt rendeletével megbízást BOKOR LÁSZLÓ, a m. kir. tanárképző-intézeti gyakorló főgimnázium rendes tanára.

Ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1913. évi október hó 15-én 100.741 sz. a. kelt rendeletével, az ékítményesrajz és a rajzpaedagogia tanításának céljából a Főiskolához szolgálattételre ANTOS MIHÁLY főiskolai volt óraadó, budapesti VII. ker. (Barcsay utcai) állami főgimnáziumi rendes tanárt rendelte be; a f. évi január hó 9-én 173.392 sz. a. kelt magas rendelettel pedig, fennebb nevezett okl. középiskolai rajz- és tornatanár megbízást nyert a testgyakorlásnak tanítására is.

A nemzeti érdeket szolgáló testnevelésnek főiskolánkon minél erősebbé tétele céljából, az ifjuság „Képzőművészeti Főiskolai Testedző Club” címmel sportegyesületet létesített, melynek alapszabályait a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. évi április hó 27-én 203.716/1913 számú rendeletével jóváhagyta.

Az új egyesület célja: a „torna, atlétika, labdarúgás, úszás, céllövészet, testedzőjátékok, a turistaság, (ezzel kapcsolatban a rajzolás és festés a szabadban, a fényképezés,) a téli sportok, és egyéb testedző ágak üzése, valamint általában a testi nevelés ügyének előmozdítása, hogy ezáltal a Főiskola ifjusága, a folytonos ülést ellensúlyozva, a testedzés különböző ágaiban nemes versenyre kelhetvén, annakidején jó példával előjárva, a saját edzettségével és ügyességével lelkesítve, a testedzés nemzeti ügyét előmozdítsa.”

A növendékek a tanév folyamán főleg a vívást és tornázást gyakorolták, a husvétii szünet alatt pedig 10 rajztanárjelölt ANTOS MIHÁLY vezetése mellett Erdélyben nagyobb népviseleti és tájképfestészeti kirándulást tett, mely alkalomból a kirándulók útisegélyben részesültek.

Főiskolánk mindig nagy gondot fordított arra, hogy növendékeink kilépve az életbe, ne csak szigorúan vett szakképzettséggel rendelkezzenek, hanem az önművelődésükre szolgáló eszközöknek részükre való nyújtásával minél több módot és alkalmat adjon nekik, hogy magukat oly tárgyakban is kiképezhessék, melyeknek birtokában nemcsak maguknak esetleg hasznos mellékfoglalkozást szerezhetnek, hanem úgy maguknak mint másoknak kellemes időtöltést, lelki szórakozást okozhatnak.

Eltekintve a testgyakorlástól, melyből tanítói oklevél szerzésére buzdítottuk növendékeinket; nem is említve az újabban rendszeresített tornát és vívást, mely sokat ülő s zárt helyen soká tartózkodó növendékeinkre egészségi szempontból is rendkívül fontos: mindig különösen buzdítottuk úgy férfi mint nőnövendékeinket a zene művelésére. S habár ifjúságunk e nemű működése szigorúan az iskola határán belül történt, megelégedéssel tölthette el úgy a tanári kart, mint az ifjúságot, hogy évenként, bizonyos alkalmakkor tartani szokott ünnepélyeink alkalmával ifjúsági énekkarunk mindenkor méltóan hozzájárult ünnepünk fényének emeléséhez.

Az énekkar. előbb csak mint férfikar, utóbb mint vegyes kar, tehát már nem új keletű főiskolánkban, bár gyakran csak bizonyos alkalomra alakult meg, nem lévén olyan növendékünk, akinek egy énekkar rendszeres vezetésére a kellő képessége vagy kedve lett volna.

A lefolyt tanévben azonban a vegyes kar állandóan együtt volt, s hetenként több órán át gyakorolt, mert immár harmadik éve KETTING FERENCZ okl. tanítóban, a polgári iskolai rajztanítói tanfolyam volt III. éves növendékében oly vezetője van, aki egyéb kötelességének pontos és buzgó teljesítése mellett az énekkar gyakorlását egész odaadással s növendékeinkben az ének iránt való szeretet meleg ébrentartásával teljesíti. S mert KETTING FERENCZ iskolai kötelezettségének is pontosan megfelelt, teljesített buzgó működésének elismeréseül a miniszter úr Őnagyméltosága KETTING részére nagyobb jutalomdíjat engedélyezett, melylyel nem csak az ő érdemes munkássága lett megjutalmazva, hanem maga az énekkar is, működésének illetékes magasabb helyről jövő elismerését látva.

Énekkarunk az 1913/14 tanévben 44 férfi és 21 nő, összesen 65 tagból állt s így a főváros egyik legerősebb ifjusági énekkarának mondható.

*

A tanítás zavartalan lefolyása csak műtermek, illetőleg tanhelyiségek bérbé vétele által volt biztosítható.

Ugyanis, hogy a RÉTI ISTVÁN osztályába felvett rajztanárjelöltek elhelyezhetők legyenek, kénytelenek voltunk a művésznövendékek elhelyezésére szolgáló Bajza-utcai telep egy részét a rajztanárképzés céljaira lefoglalni. Minthogy az ide telepített rajztanárjelölteket másutt el nem helyezhettük, de viszont a művésznövendékek oly elhelyezéséről is gondoskodnunk kellett, hogy tanulásuk és tanításuk sikeres lehessen, kénytelen volt az igazgatóság a művésznövendékeknek ZEMPLÉNYI TIVADAR tanár vezetése alatt álló csoportja számára az I. ker. Fehérvári-út 30. sz. a. levő háznak 5-ik emeletén levő műtermeket kivenni.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1912. évi 49.301 számú rendeletével az általános irányú rajzoktatás irányítását és ellenőrzését behatóbbá óhajtván tenni, a szakfelügyelet gyakorlásával az Orsz. Képzőművészeti Főiskolát bízta meg olyképen, hogy az egyes rajzoktatóktól a növendék-munkák bizonyos sorozatát, mely a tanmenet megítélésére alkalmas, hivatalos úton bekéri s véleményét, esetleg útbaigazítását közli vagy amennyiben szükséges kiküldöttje útján a helyszínén adja meg.

A Képzőművészeti Főiskola ezen rendelet alapján már az 1912/13. iskolai évben is gyakorolta a szakfelügyeletet mind a két módon. Ugyanezt folytatta az 1913/14. iskolai évben is.

Ezen rendelet alapján beküldött rajztanmenetek elbírálásában részt vettek a vidéki rajztanárok közül a következők: ARNHOLD NÁNDOR pécsi, MÁRTON JAKAB székesfehérvári és RAIDL SÁNDOR brassói áll. főreáliskolai rajztanárok. Továbbá ÉBER SÁNDOR bajai áll. tanítóképző-intézeti, HOLLÓ KÁROLY kolozsvári és ZSITVAI JÁNOS selmecbányai főgimnáziumi rajztanárok; LÁNYIK JÁNOS kereszturi felsőbb leányiskolai valamint BÖHM ANTAL és SEBESTYÉN KÁROLY szegedi áll. polgári iskolai rajztanárok.

A helyszínén adandó útbaigazítás céljából kiküldettek: ANTOS MIHÁLY a Főiskolához szolgálattételre berendelt VII. ker., Barcsai-utcza állami főgimnáziumi és BOKOR LÁSZLÓ főiskolai óraadó áll. gyakorló főgimnáziumi rajztanárok.

JANKOVITS BÉLA dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, KLEBSBERG KUNO gróf dr. államtitkár úr és MAJOVSZKY PÁL dr. miniszteri tanácsos úr kíséretében főiskolánkat magas látogatásukkal tüntették ki.

*

A *női kézimunka új szabályzatának* életbeléptetése alkalmából a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr önagyméltósága f. évi 61.071. szám alatt kelt következő rendeletet intézte az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola igazgatóságához:

„Úgy a polgári leányiskolák és a felsőbb leányiskolák, valamint a tanítóképző-intézetek tantervében, az egyes tanulmányi ágak fokozatosan növekedő intenzitásával, eleve kifejeződik az egyes tárgyak szakszerű ellátásának gondolata s ebből kiindulólág a rokon tanszakok kapcsolásával már majdnem minden vonalon kiépült a tanerőknek szakszerű és az arra hivatott intézetek által történő képzése és képesítése.

Ez utóbbi tekintetben kivételt tett, még pedig mind a három megnevezett iskolában, a női kézimunka, melyre eleddig csak magánúton lehetett képesítést szerezni.

E kivételes és a nevezett intézetek tanulmányi érdekeit mélyen érintő kérdést ezért rendezni kellett.

A rendezést azonban nemcsak az a kíváncsalom sürgette, hogy a képzés és képesítés az összes többi tárgykörök ellátásához hasonlóan, azonos legyen; sürgette ezt a női kézimunka-tanítás nagyfontosságú érdekein kívül még az a tarthatatlan állapot is, hogy a nevezett iskolákban a női kézimunka tanítására magánúton képesített tanítónőket, a tantervben szereplő

csekély óraszám miatt, bármily hosszú szolgálat után sem lehetett rendes tanítónőkké előléptetni.

A szóbanlévő tárgy szakszerűsége már ugyanis szenvedett azáltal, hogy ellátása intézményesen csak magánúton képesített egyének kezében volt; de szenvedett másodszor azáltal is, hogy az alkalmazottak, a csekély óraszám miatt, többnyire csak megbízottak, vagy óraadók, vagy segédtanítónők voltak, — és így a feltételezhető legjobb esetben sem lehettek annak az egységes tervszerűséggel, a nevelés és tanítás összes érdekeinek állandó nyilvántartásával működő testületnek szerves tagjai, amelyeknek összhangzatos munkája az iskola szellemét és életét jelenti.

A rendezés alapelveit kiegészítettem egy fontos és tanulmányi tekintetből is teljesen jogosult feltétellel; azzal nevezetesen, hogy a női kézimunka-tanítónői képesítés, nemcsak a tanítási óraszám érdekeire való tekintettel, hanem e tárgynak a **rajzzal való benső rokonsága érdekéből is összekapcsoltsák a rajztanítónői képzéssel és képesítéssel.** E kapcsolódással a tanszék kérdése most már végleg rendezve van, még pedig nemcsak a kézimunkatanítónőre, hanem a szintén csekély heti számmal ellátott rajztanítónőre vonatkozólag is. A rendezésnek e módja által kifejezésre jutott tehát egyszersmind ama gondolat is, hogy a női kézimunka nem lehet el a rajz nélkül s hogy e két tárgy úgy a képzést és képesítést, mint pedig annak ellátottságát tekintve, az őt megillető helyre, a szóbanlévő intézetek összes más tantárgyaival azonos fokra emeltessék.

Midőn pedig ezek után a polgári leányiskolai, felsőbb leányiskolai és tanítóképző-intézeti női kézimunkatanítónők képzéséről és képesítéséről szóló s idemellékelte szabályzatot ezennel életbeléptetem, megengedem, hogy mindazok, akik a kézimunkatanítónői osztály- és képesítővizsgálatokra előkészítő tanulmányaikat e rendszer alapján kezdték meg, tanulmányaikat e rendszer alapján folytathatják és be is fejezhetik.

E kedvezmény azonban csak az 1916. évi június hó végéig marad érvényben. Azontúl csakis a jelen rendelettel kiadott szabályzatban foglalt módozatok mellett lesz a kézimunkatanítónői képesítés megszerezhető.“

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr önmagyméltósága a f. évi május hó 5-én 29.748 sz. a. kelt magas rendeletével engedélyezni méltóztatott azt, hogy főiskolánk rajztanár-, tanító- és tanítónőjelölt növendékei által készített iparművészeti tervezetek közül a főiskola vezetősége és a m. kir. iparoktatási főigazgató hivatala részéről sikerültnek talált, az ipariskolák céljainak megfelelő és tantervükbe illeszthető tervek kivihetők legyenek, továbbá, hogy a rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek tervezeteik elkészítési munkálatainak tanulmányozására a megfelelő iparoktatási intézetet felkereshessék. Sőt a jobb terveknek nemcsak kivitelét engedték meg, hanem az iparoktatási főigazgatóság a kivitelre alkalmas tervek közül 19 tervet 500 K értékben meg is vásárolt. Ebben a kitüntetésben 15 rajztanár-, tanító- és tanítónőjelölt növendékünk részesült.

Magánosok, egyesületek stb. által hirdetett iparművészeti pályázatokon növendékeink a f. évi tanévben is több pályázatot nyertek.

KOVÁCS ERZSÉBET tanítóképző-intézeti rajztanárjelölt a központi járásbírósi épület bírói szobáinak butorzatára kiírt pályázaton 400 K-ás díjat nyert s tervei kivitelre is kerültek. Ugyancsak ő bízott meg ornátumtervrajzok elkészítésével a budai várkapolna részére.

KOGUTOWICZ KÁROLY dr., a földrajzi intézeti nyomda igazgatója által kiírt szines levelezőlap pályázaton is több növendékünk nyert díjat és tervrajzaik kivitelre is kerültek.

A kisdédóvó szemléleti faliképek bizottsága által kiírt pályázat alkalmával faliképek kivitelére a következő rajztanár- és rajztanítójelöltek kaptak megbízást:

BAKKY LÁSZLÓ: Betlehemes képre.

BÁLINT GYULA: Hamupipőke és Csillagtallérok.

DOHÁNYOS TIVADAR: Egerek gyűlése.

ERTL GUSZTÁV: Husvéti tojások és kis kacska fürdik kis kerek tóban . . .

HANUSKA GYULA: Hófehérke.

HAGYIK ISTVÁN: Kis libapásztor.

KALITZKY JÁNOS: Mulatnak a bogarak.

KOVÁCS KÁROLY: A róka és a holló és a kis libapásztor.

PAULOVITS PÁL: Jancsi és Juliska.

VÁRADY ISTVÁN: Piroska és a farkas.

VARGA NÁNDOR: Asztalosműhely.

VÁRADY ISTVÁN és VARGA NÁNDOR: Lakodalmas menet.

Az *általános tanfolyambeli* művésznövendékek közül KIMM FRIGYES pályázat útján elnyerte a NADÁNYINÉ-féle 500 K-ás ösztöndíjat, valamint az Országos Képzőművészeti Társulat kiállításán az először kiállítók szintén 500 K-ás Harkányi-díját.

A Haynald-féle három egymás utáni évre szóló évi 700 K-ás egyházsobrászati ösztöndíjjal az illetékes jury TENKÁCS JÁNOS szintén *általános tanfolyambeli* művésznövendéket tüntette ki.

Az általános tanfolyambeli és mesteriskolai szobrásznövendékek részére hirdetett kőfaragás pályázat alkalmával az Orsz. Képzőművészeti Tanács javaslata alapján, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr a FERENCZY ISTVÁN első szobrászművésznövendéről elnevezett 2000 K-ás pályadíjat RÁPOLTI LAJOS továbbképző mesteriskolai növendéknek adományozta.

Utazási ösztöndíj 2000 K SÁNDOR ANTAL festészeti mesteriskolai növendéknek utalványoztatott azzal a kötelezettséggel, hogy valamely műremeket a Festészeti Mesteriskola Képtára részére lemásolni tartozik. Ugyancsak ő élvezte az 1913/14. tanévben a néhai PÁVEL MIHÁLY által, TREFORT ÁGOSTON nevére tett alapítvány kamatjövödelméből fedezett 600 K-ás ösztöndíjat is.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Önagyméltósága által kitűzött állami művészeti ösztöndíjak közül UITZ BÉLA *általános tanfolyambeli* továbbképző növendék 1600 K-ás, GARAM SÁNDOR és KIMM FRIGYES 800—800 K-ás, GACHAL JÓZSEF ugyancsak továbbk. művésznövendék, továbbá GERMÁNY ELEMÉR és PRIHODA ISTVÁN IV. éves rajztanárjelöltek kisebb ösztöndíjat, illetőleg segélyt kaptak.

A *Női Festőiskola* növendékei közül festmény-tanulmányaik alapján RAUSCHER JULISKA 400 K, GYÖRGYI LAURA, KISS HERMIN, KNEBEL RÓZA és FÜSTI MOLNÁR KLÁRA egyenkint 200 K jutalomdíjban részesültek.

A *Mesteriskoláknál* a növendékek a külön-külön műtermeken kívül a festészeti mesteriskolai növendékek közül az 1913/14. tanévben: BURGHARDT REZSŐ, HALÁSZ HRADIL ELEMÉR, SZÜLE PÉTER és TATZ LÁSZLÓ egyenkint 450+100=550 K, a szobrászati mesteriskolai növendékek közül: BÁLINT JÁNOS és PASTINSZKY MIHÁLY egyenkint 360+200=560 K ösztöndíjat, illetőleg rendkívüli segélyt élveztek.

A *Főiskola* tanári testületének javaslatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1913/14. tanévben a rajztanár-, tanító- és tanítónőjelölteknek, valamint az általános tanfolyambeli művész-

növendékeknek a következő ösztöndíjakat, illetőleg segélyeket adományozta: BÁLINT GYULÁNAK 500 K-t, ifj. BEDECS ANTALNAK, GYÖRGY ANTALNAK, HALUSKA FERENCNEK, KETTING FERENCNEK, NAGY FERENCNEK, VITÉZ MÁTYÁSNAK egyenkint 400 K-t, KOVÁCS ERZSÉBETNEK 354 K-t, BÁNSZKI TAMÁSNAK, CSETE BALÁZSNAK, ERDÉLYI BÉLÁNAK, HOFBAUER KÁROLYNAK, HOLZMANN VALERIÁNAK, HORVÁTH JÓZSEFNEK, KAPUSZTYÁK LAURÁNAK, KIMM FRIGYESNEK, KISS ERNŐNEK, LOVASS PIROSKÁNAK, MAYER PÉTERNEK, PÉTER GYULÁNAK, PFALTZ GYÖRGYNEK, SZINAY JÓZSEFNEK, TÓTH ISTVÁNNAK, UJHÁZY JÁNOSNAK, VLÁD JÁNOSNAK 300—300 K-t; RAIDL IDA és REISZMANN GIZELLÁNAK egyenkint 250 K-t; DAFFINGER HANNÁNAK 240 K-t; BAJA BENEDEKNEK, BAUMANN TIVADARNAK, BÁNÓ JÓZSEFNEK, BÉKÉSI LEÓNAK, BOKSAY JÓZSEFNEK, DELI ANTALNAK, DEVICH SÁNDORNAK, ESTY MAGDÁNAK, GÁBOR JENŐNEK, GACHAL JÓZSEFNEK, GARAM SÁNDORNAK, HAVAS LÁSZLÓNAK, HERKNER SZIDÓNIAÉNAK, JUHÁSZ LAJOSNAK, KLAUDY GYULÁNAK, KONRÁD IGNÁCNÁK, KOVACSEV FRIDERIKÁNAK, MAKÓ BERTALANNÁK, MARTINKÓ MÁTYÁSNAK, MERÉNYI REZSŐNEK, MITTERHOLZER ÁGOSTONNAK, MUDRONCSIK EDÉNEK, MUND HERMANNNAK, OKOLICSÁNYI ERZSÉBETNEK, PALCSÓ DEZSŐNEK, PERÉNYI LENKÉNEK, PROHASZKA JÓZSEFNEK, SCHRÉDER ETELKÁNAK, SCHWABACH REZSŐNEK, SMOHAY JÁNOSNAK, SÓLYOM ZOLTÁNNÁK, SZABÓ FERENCNEK, SZALAY PÁLNAK, SZÜCS EMMÁNAK, TENKÁCS JÁNOSNAK, UJHÁZY SÁNDORNAK és VOLLMANN LAJOSNAK egyenként 200 K-át; ADLER JÓZSEFNEK, BACHER RÓZÁNAK, ENGELMANN SÁNDORNAK, HERCIK ZDISLAVNAK és WEYDE GIZELLÁNAK 150—150 K-át; N. FELEKY GYÖRGYNEK 120 K-át; PATOCKA STEFÁNIÁNAK, TÓTH LAJOSNÉNAK és WÄLDER ANGELÁNAK egyenkint 100 koronát.

A Horvát-Slavon-Dalmát kormány 1000 K-ás ösztöndíját SABLJÁK SREČHO és 800 K-ás ösztöndíját PAPP PÉTER élvezte; a pamartzai gör. kel. egyh. alapítv. 630 K-ás ösztöndíjában POP AURÉL részesült. A GLEIH HELÉN-féle alapítv. Budapest székesfővárosi, a szarejevoi városi, illetőleg megyei 600—600 K-ás ösztöndíjakat élvezték: DOHÁNYOS TIVADAR, VITUS BÉLA, DAMJANOVIČ H. WOJISLÁV és SÁNTHA IMRE. Brassó városi, gör. kel. egyházi, illetőleg határőrvidéki 400—400 K-ás ösztöndíjban részesültek: KIMM FRIGYES, POPP AURÉL és SZTROKAY MÁRIA.

A főiskolai *Diák-asztalnál* az 1913/14. tanév folyamán 20 növendéknek 4933 ingyenes, 44 növendéknek 7942 félingyenes ebéd szolgáltatott ki. Egész díjas ebéd 6961 volt, úgy, hogy a kiszolgált ebédadagok száma 19836.

Tandíjfizetés alól felmentetett az I. félévben '88, a II. félévben 127 növendék.

A tanítás az elmúlt tanévben zavartalanul folyt. Növendékeink a kellő szigorral, megkívánt szorgalommal, buzgósággal tettek eleget kötelezettségeiknek, aminek természetes folyománya az, hogy a rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltekénél úgy az alap, mint a szakvizsgálatok eredménye örvendetes.

Az ifjúsági kiállítás a karácsonyi szünet alatt tartatott meg szép erkölcsi és nagy anyagi sikerrel.

A nagy nyári szünet alatt az 1913/14. iskolai év végén is volt Szolnokon és Nagybányán növendékeink részére nyári festészeti tanfolyam; azonban a háborús viszonyok miatt csak július hó végéig volt egészében fenttartható.

Szentes város tanácsának f. évi május hó 7-éntartott tanácsülésén hozott nagylelkű határozata lehetővé tette, hogy a mostani nagy szünet alatt, július 1-től augusztus hó végéig a hazai iskoláknál működő rajztanárok részére, RÉVÉSZ IMRE festőművész főiskolai tanár vezetésével Szentesen rajz és festészeti továbbképző tanfolyam létesült.

Az állam e tanfolyam költségeihez nem járulhatott hozzá, csak annyiban, hogy a modell-költségeket viseli.

Ellenben Szentes város közönsége a résztvevő rajztanárokat a legmelegebb erkölcsi támogatás mellett nagy anyagi támogatásban is részesíti. E nagylelkű támogatásért az igazgatóság a tanári kar s a hazai rajzoktatók nevében e helyen is hálás köszönetét fejezi ki.

Növendékeink egészségi állapota az iskolai év folyamán kedvező volt, súlyosabb megbetegedés ritkán fordult elő s haláleset csak egy történt: HENDEL JENŐ I. éves rajztanárjelölt hunyt el 1914. június hó 7-én s őszinte részvétünk kísérette korai sírjába.

*

Azok közül, akik főiskolánk bölcsőjénél álltak s akik fejlődését, izmosodását annyi szeretettel istápolták, ez évben ismét kidőlt két érdemes férfi.

Az egyik PÉTERFY SÁNDOR. Meghalt pándorfalusi magányában, 1913. augusztus 14-én. Rajztanárainkat s tanítónőinket évek hosszú során át a paedagógiára oktatta, nehéz körülmények közt, de mégis oly eredménnyel, hogy rajzoktatóink mint paedagogusok is megállották helyüket. PÉTERFY érdemeit e helyen nem méltathatjuk eléggé; oly sok téren működött, hosszú időkre nyomot hagyván, hogy mi csak mint egykori kollegának sírjára tesszük le a kegye-

letes megemlékezés pálmáját s a „*Tanítótság atyját*“ együtt gyászoljuk a tanítótság ezreivel.

A másik RAUSCHER LAJOS, intézetünk volt tanára, aki Zebevényben 1914. évi május hó 30-án hunyt el. RAUSCHER LAJOS akkor is, mikor kötelessége más térre szólította, mindig figyelemmel kísérte rajzoktatásunk fejlődését s mint az Orsz. M. Kir. Rajztanár-vizsgáló Bizottság-nak kezdettől fogva tagja, komoly tudásával, bölcs tanácsaival irányította.

Más helyen bővebben méltatjuk elévülhetetlen érdemeit, melyeket rajzoktatásunk körül szerzett s művészi egyéniségét, melyben nagy tudása mellett még nagyobb szerénységét és szeretetreméltóságát csodáljuk.

Új növendékek felvétele.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak f. évi 115.391 sz. a. kelt rendelete szerint — a háborus viszonyok miatt — a Főiskola összes tanfolyamaira az 1914/15. iskolaévi beiratások csak az 1915. évi január hó első napján lesznek.

Úgy a beiratások, mint a felvételi vizsgálatok s az előadások megkezdésének pontos idejéről a már júniusban beiratkozott növendékek és az új jelentkezők annak idején külön értesítést fognak kapni.

Budapesten, 1914. évi augusztus hóban.

Várdai Szilárd

igazgató-tanár.

W.

894.

Peter Lindorff

II.

RAUSCHER LAJOS.

Ha vannak művészeti fejlődésünkben egyéniségek, kiknek ragyogó neve annak külső fejlődését hangosan demonstrálja, kik teljesen érvényesülnek, sőt érdemükön felül aratnak babért, van a művészetnek rejtett belső fejlődése is, melynek nem kevésbé értékes képviselői és előmozdítói csöndben és visszavonultságban, úgyszólván belülről gyakorolnak hatást.

RAUSCHER LAJOS egyike ezeknek a belsőknak, kiknek értéke saját egyéniségökben nyugszik, nem a szeszélyes napi értékelés ingadozásában. Őt csak azok értékelhetik méltóan, kik hozzá közel állottak, kiket hivatásába beavatott. Egy belső világ rejtettségében érett meg életének műve, lassan és csöndesen, messze a köznap lármás tolongásától és bár új értékeket fakasztott, idegen volt tőle a feltűnő gesztus vagy a hangos reklám. Pedig életében oly erények nyilvánulnak, melyek rejtve nem maradhatnak, oly értékek halmozódnak, melyek ritkasága kötelességünké teszi, hogy újból és újból felfedezzük és hathatósan rájuk utaljunk.

RAUSCHER LAJOS idegenből származott hozzánk, második hazája volt Magyarország. Stuttgartban született 1845-ben. Ugyanitt végezte tanulmányait a műegyetem építészeti szakán. Huszonegy éves volt, mikor a délnémet államok és Poroszország között kitört a testvérharc; e szomorú hadjáratot a württembergi zászlók védelmében mint vadászönkéntes küzdötte végig. Életének e mozgalmas

epizódja után fokozott energiával fordult ismét a művészetek felé. Először az iparművészet érdekelte, majd régi vágyát követve 1868-ban Münchenbe költözik át, belép KURTZ, majd LEINS festők műtermébe és festészeti tanulmányokat folytat. Három évet tölt itt, megbarátkozik a CLOSS testvérekkel, GNAUTH festővel, kik előnyösen befolyásolják művészetét. Közben vázlatkönyvvel kezében felkutatja a német kisvárosok festőiségeit, Tirolba is átvándorol. Később készült rézkarcainak számos motívumát már akkor találta meg, így az esslingeni „Wolfsthor“-t és a „rothenburgi városházkapu“-t, egyikét legszebb műveinek.

Az 1871-es év fontos fordulópontja életének, akkor jön Budapestre itt megtelepült mérnök bátyjának meghívására. A magyar kultúra akkor — nem sokkal a kiegyezés után — hosszú pangás és nyomorúság után frissen kezdett ébredni. Mohó szomjúsággal szívta fel minden téren és mindenünnen az erőket és tehetségeket. RAUSCHER tehetségére is szükség volt akkor, érdeklődését lekötötték a fejlődő, fiatal főváros építészeti problémái. LECHNER LAJOSSAL társulva megalkotta a főváros kiépítési szabályozása céljából hirdetett pályázat díjnyertes, szép tervezetét. A siker itt marasztotta, így lett a miénk, intézetünké, mint az akkor még a Rombach-utcai bérházban meghúzódó Mintarajziskola és Rajztanárképző első tantestületének tagja. Az ékítményes rajznak lett 1873-ban rendkívüli, 1875-ben rendes tanára, később az intézettel kapcsolatban felállított iparművészeti iskolának művészi vezetője. Neki jutott a megtisztelő feladat, hogy a fejlődő intézet, az Orsz. Képzőművészeti Főiskola számára megépítse az Andrássy-úton azt az ünnepélyes toszkánai renaissance-stilusban megtervezett palotát, mely finom érzéssel megkomponált sgrafitto-díszes homlokzatával, monumentális párkányaival, komoly rusztika-oszlopos bejáratával jellegzetes és méltó képviselője a klasszikus tradíciókból merítő akkori építőművészetünknek.

Tizenkét éven át vett részt RAUSCHER buzgó és tevékeny működéssel Főiskolánk hívatásában; 1885-ben engedett a Műegyetem megtisztelő hívásának és elfoglalta azon a művészeti rajz katedráját. De az azóta elmúlt három évtized dacára mi ma is magunkénak tekintjük őt, kit meleg érdeklődése és nem múló szeretete számtalan köteléssel intézetünkhöz kapcsolt. A május 30-án elhunyt mesternek a Műegyetem díszes aulájában felállított, babérborított ravatalánál Főiskolánk éppúgy gyászolt, mintha hozzátartozóját temette volna, épp oly mélyen érezzük elvesztését, mintha mindvégig a miénk maradt volna.

Mint a magyar rajztanárok Országos Egyesületének hosszú időn át volt elnökét, mint az Orsz.M. Kir. Rajztanár-vizsgáló Bizottság tagját, mint intézetünk minden eseménye iránt melegen érdeklődő, számtalan szakülésben tanácsadóját sokszor láthattuk még gyöngéledése éveiben is „RAUSCHER papa“ tiszteletreméltó, prófétaalakú alakját a házban, melyet ő épített nekünk s melynek széles lépcsőzetét azóta az egész magyar rajztanár-generáció koptatta homorúvá. Intézetünk grafikai szakosztályának sokszor volt szeretetteljes tisztelettől környezett vendége és örömmel szemlélte annak a műfajnak felvirágozását, melynek magját még ő hintette volt el.

*

Egy kiváló ember életének művéről még ily szűk keretű, fájdalmas visszaemlékezésben is csak úgy számolhatunk be jogosultan, ha kutatjuk az organizáló szellemi erőket, melyek áthatották, melyek megadták egyéniségének a külön érdekét és külön hatást. Csak ha a fejlődési tendenciákat megértjük, melyeket az élet valakinek erre alkalmas egyéniségén keresztül érvényre juttatni és közvetíteni akar, érthetjük meg buzdító, hálás okulással az ő sajátos élethívatását is.

RAUSCHER LAJOS, bár pedagógiailag más téren működött, bár a művészet köznapi, professzionista versengésétől is távol állott, mégis hatalmas befolyással volt két művészeti műfajnak: az aquarellfestészetnek és főleg a grafikai művészetnek fejlődésére hazánkban.

E szempontból kiindulva érthető, ha nem méltatjuk bővebben építészeti és iparművészeti munkálkodását: a magyar államvasutak Körönd-téri nyugdíj-intézete palotájának sgraffitós homlokzatát, a főváros által GIZELLA és VALÉRIA főhercegnőknek esküvőjük alkalmával átnyújtott emlékalbumot, a SIMOR hercegprímásnak a főváros közönsége részéről felajánlott pásztorbotot s az Akadémia megbízásából a szent koronáról készült hiteles, festett másolatot. Izléses és komoly, a tradíciókat respektáló volt ezekben is mint egyéb hasonló műveiben.

Impozánsak, szokatlan nagyságuknál fogva technikai-
lag is rendkívül tanulságosak és érdekesek Budapestről festett aquarelljei, melynek egyikét 1885-ben, másikat 1899-ben készítette el a főváros megbízásából. Az erő, mely e madártávlatból nézett, az egész város látképét felölelő, óriási vízfestményeket rajzbelileg összefoglalja, a mozgalmas hangulat, melyet a háztömbök végtelenségén elsuhanó felhőárnyékok közvetítenek, messze kiemelik főleg a másodízben készült művet a hasonló építészeti diszdokumentumok száraz szakszerűségéből. Festői egységességük kap meg elsősorban, a nagyterű meglátás, a fény és árnyék hullámzása, csak másodsorban imponál a távlati szerkesztés minden nehézségével játszó mesteri megoldás. E két műve, mely külföldi kiállításokon is sokszor szerepelt, sok elismerést szerzett neki, többek között az 1885-ki országos kiállítás díszoklevelét. Egyikét ma a Székesfővárosi Múzeum őrzi, másika a polgármester fogadószobájának dísze.

Egy aquarell-sorozatát, melyben JÓZSEF FÖHERCEG megbízásából a Margitsziget szépségeit örökítette meg, a berlini higienikus kiállításon való szereplése alkalmából tűzvész pusztította el.

Közben megteltek vázlatkönyvei. Őt, kit ifjúkorában a várfalas, toronykapus délnémet városkák festőisége hatotta meg, természetesen itt is hasonló motívumok után kutatott. Meg is találta őket a felvidék bányavárosaiban Selmec, Körmöc, Besztercebánya lettek kedvenc nyári tanulmányhelyei. A füstös kohók, düledező, mohos zúzóművek, zindelytetős bányászházak regényességét szerette. Ha későbbi grafikai kísérleteihez témák után keresgélt mappáiban, előszeretettel nyúlt e korszakban készült ceruzavázlatai és tollrajzai után. E romantikus vonalérzéssel telített, néha miniatürszerűen finom művekből kiérezzük gyöngéd formaérzékenységét, szeretetteljes elmélyedését, egy csöndes, jóságos művészléleknek megnyilatkozását.

Előszeretettel írta le a régi Budapest festőiségeit is: a királyi vár árnyékában meghúzódó zeg-zúgos utcák intimitásait, a lánchídtól lefelé akkor még hidakkal át nem ívelt folyam nyüzsgő életét, a lomhatestű, hattyúnyakú gabonaszállítók és halászhajók argonautaformáit, a gyepes újlaki partokat s a palotasorok fölé meredő vízmerő kerekek pittoreszk vázát.

Egy illusztris társasággal, melyhez többek között a két PULSZKY is tartozott, beutazta Olasz- és Görögországot, Konstantinápolyt is meglátogatta. Ez útjáról is sok szépet és érdekest hozott haza.

Egyéniségek mint ő, kik nem születtek lázas, kifelétörő tevékenységre, kiknek kedélyvilága a csöndes szemlélődés és nyugodt elmerülés, kiknek a művészet hitvallás és rejtett lelki kincs, korán vonulnak vissza a napi versengés zajából. Míg kortársai és kollegái vígan és

mohón használták ki hivatásuk jövedelmezőségét, addig ő, ki sokoldalú tehetségét sokkal hálásabb téren tudta volna érvényesíteni, visszavonult műtermének csöndjébe, hogy egy nálunk akkor még úgyszólván névtelen és ismeretlen művészeti műfajnak, a rézkarcnak szentelje munkásságát. És ehhez a legnemesebb grafikai kifejezőmóddhoz azután hű maradt mindvégig, annak kezdeményezője, atyamestere és tudósa lett. Egyéniségének varázsával utat nyitott előtte, érdeklődést ébresztett iránta, egyik válfaját, az aquatinta-technikát pedig úgyszólván újonnan fölfedezte és számos meglepő új kifejezési lehetőséggel gazdagította.

A nyolcvanas évek elejére esnek első kísérletei a rézkarc terén. Akkor ismerkedett meg WOERNLE bécsi grafikussal, ki a Képzőművészeti Társulat meghívására jött ide, hogy MÉSZÖLY „Balatoni halásztanya“ című festményének rézkarcmásolatát elkészítse. RAUSCHERT rendkívül megkapta a fémlemezbe edzett rajz erőteljes stílusa, nyomtatás útján való sokszorosíthatóságának föltételei és törvényszerűségei, sejtette, hogy sokoldalúságának, találékonyságának mily nagy, meglepetéseiben gazdag tér nyílik itt meg.

Kezdetben a vonalkarc érdekelte. E technikával készült lapjainak főbbjei: „A Duna a királyi várral háttérben“, „a belvárosi plébánia-templom“, „a Margitsziget Ó-Buda felől“, a „Selmecebányai bányásztorony“, „Chioggiai halászbárka“. Akinek e vonalkarcokat az eredeti rajzokkal összehasonlíthatni alkalma volt, az észrevehette, mennyivel mélyebben és intenzívebben érezte és élte át újból azokban a rajzbeli formát. Mint a fehér-fekete művészet lényegét megértő, vérbeli, hivatásos grafikus jelenik meg itt, ki egészen más érzéssel közeledik a jelenségekhez, mint a normális festőrajzoló, kinek a rajz többnyire csak jegyzet, tájékozódás vagy gyakorlat. RAUSCHER rézkarcaiban a rajz

immár öncél lett, egy sajátos, önmagában életképes műfaj megnyilatkozása.

E lemezeinek ritka levonatait egy kis szatinirozó prés segítségével készítette, mely e sorok írójának is emlékezetes, ki azt később tőle ajándékba kapta. Jellemzi ez a nehézségeket, mellyel a magyar grafikának akkor meg kellett küzdenie s melyekről oly sok jóízű anekdotát tudott elmondani.

A vernismou technikájával is kísérletezett. „Bolgár víz-emelő kerék“ című lapja e technikának mintaszerű, szép műve, mely 1908-ban Londonban, a magyar grafikának ottani vendégszereplése alkalmával arany éremmel lett kitüntetve.

Érthető azonban, ha őt, az aquarell mesterét azon grafikai kifejezés mód érdekelte legjobban, melyen főleg az ecset munkája érvényesül, a legfestményyszerűbb grafikai technika: az aquatinta.

Ez a melódikus szóakkord egy rejtélyes ecsetrajzmaratás neve. Ez eljárásnál a művész szita segítségével vagy külön e célra berendezett porzószekrényben gyanta- vagy aszfaltport hint el finom rétegben a fémlemez felületén, odaforrasztja azt s a harmatként a lemezre forradó gyantacseppek közein át maratja be rajzát. A porozás arra szolgál, hogy elkerülje az úgynevezett „vakedzés“-t, a síma, szemcsézetlen mélységeket, melyekből a festék a nyomtatáskor kitörlődne. Ez a régi aquatinta-technika legegyszerűbb variánsa, melynél minden tónuskülömbőség külön-külön védő ecsetfödés s azt követő külön maratás eredménye. A kép átmeneteket nélkülöző, dekoratív jellegű tonusfoltokból alakul össze. Stílusbeli és technikai nehézségénél fogva ritka a tiszta aquatinta, a grafikus többnyire a vonalkarccal, vagy a vernismou-val kombináltan mint segédtechnikát szokta alkalmazni.

Két nagyobb méretű „Szélaknai részlet“ című aquatintalapját RAUSCHER még a régi eljárással hozta létre.

Meleg, bársonyos foltokból fejlődik mély fonalitásuk, tartalmilag a később készültekkel egyenrangú, mesteri lapok.

De ő meg akarta szabadítani a technikát a nehézkes, hosszadalmas fődésektől s a komplikált lépcsőzetes edzéstől. Úgy szeretett volna a fémlemezre festeni mint az aquarellecsettel a papirosra, nedvesen a nedvesbe, folyékonyan csurgó, puha átmenetekkel, könnyedén és lehellet-szerűen. És az így megfestett képet azután egyetlen edzéssel, valami csalhatatlan módszerrel belerögzíteni a lemezbe.

Nyilvánvaló, hogy ennek a nehéz problémának megoldása, melylyel már sokan próbálkoztak meg sikertelenül, nemcsak művészgrafikailag nagyérdekű, de a sokszorosító technikák egész széles birodalmában is nagyjelentőségű. Minden festőnek kevés fáradsággal lehetővé teszi művének sajátkezű, közvetlen sokszorosítását, nélkülözhetővé a fotomechanika közvetítését. HERKOMER a problémát bizonyos fokig megoldotta a monotipia segítségével a „herkomer-tipia“-ban, melynél a fémlemezre festett képről a galván fürdőben mély nyomású ducot nyerünk. De eljárása megbízhatlan és komplikált, sajátkészítésű kevésszámú műlapján kívül másokat nem ismerünk.

RAUSCHER egy középkori alkimista hitével és fáradhatatlan energiájával kereste annak megoldását. Barátja és tanártársa WARTHA VINCE a geniális kémikus is élénken érdeklődött a probléma iránt. Az a kötet, melyben RAUSCHER kísérletezéseinek próbáit összefoglalta, egy grafikai unikum, erekllye gyanánt fogja őrizni rézmetszetgyűjteményünk, melynek hagyományozta.

Évtizedekig tartó, fáradságos kutatásainak vívmányait demonstrálja ez a kötet: az aquatinta pozitív eljárásának megoldásait, a gyanta, sárkányvér, sószemcsék tónusedzéseinek bámulatos próbáit, a vonalkarcot pótló pozitív

tollrajzmaratásokat s ezek kombinációit. E szenzációkat persze csak szakember értékelheti és élvezheti igazán, aki tudja, mily nehéz a szélső határokon való tágítás. Mintha egy muzsikus hangszerén a legmélyebb basszuson alul, a legmagasabb diszkanton felül is találna még akkordokat, úgy hatnak e lapok foltskálái és tónuscrescendói. Ha e kötet lapjait, RAUSCHERNEK vele vonatkozásban álló műveivel együtt, hátrahagyott jegyzeteinek publikálása mellett a jelen leipzig-i nemzetközi grafikai kiállításon bemutathattuk volna a külföldnek, úgy a magyar kultúra egy nagy sikerrel lenne gazdagabb. Reméljük, hogy erre lesz még alkalom. Bátran állíthatjuk, hogy a fekete-fehér technikáinak titokzatosságába nálánál mélyebbre alig hatolt valaki.

Ez a készség, ez önfeláldozó elmélyedés egy művészi eszme szolgálatában, mely nem törődik azzal mennyi drága életérdek vész el a kutatás útján, RAUSCHER LAJOS egyéniségének egyik legcsodálandóbb vonása. Múltak az évek s ő őszülő fejjel még mindig kísérletezett kémiai laboratóriumhoz hasonló műtermében, a „mosókonyhá“-ban, ahogy ő tréfásan nevezte. Ott hajolt az edzőtálakban buborékoló fémlemezeken fölél figyelmesen, hogy a nyers elemek kaotikus viszonyából kiválthasson egy-egy törvényszerűséget, kifejeztesíthessen egy-egy bámulatosan új összefüggést, hogy azt salaktól tisztán áttekinthetően, használatra készen adhassa át nekünk és az utókornak.

Ez utolsó korszakból származó művei fényes dokumentumai e bámulatos technikai vívmányoknak. A legkiválóbbak közülök: „a rothenburgi városház kapuja“ című, mely mint a pozitív aquatinta mintaképe az aquarell-ecset folyékony könnyedségét egyesíti a mély edzés meleg komoly tónusaival, az „esslingeni részlet“ gazdag féltonusaival, a „chioggiai halászbárkák“ erőteljes lapja, egy friss és eleven érzéssel közvetlenül a természet előtt a fém-

lemezre festett „zebegényi részlet“, a nagyméretű, technikailag mesterien megoldott „baromfiudvar a bogánccsal“ s a lehelletszerű „Sta Maria in Organo“ című. A magyar grafikai művészetnek örökbecsű inkunábulumai fognak maradni ezek a biztos formaérzéssel, mesteri kézzel megteremtett művek, melyeknek egészen más a szépségvarázsuk, mint a többi grafikai műfajok produktumainak.

A kérhetetlen halál megakadályozta abban, hogy még ő maga adhassa át a nyilvánosságnak bámulatos technikai kutatásainak eredményeit. Publikálásra készen álló jegyzeteit és magyarázatait a Magy. Kir. József Műegyetem készül legközelebb kiadni és megjelenésük bizonyára messze hazánk határain túl is méltó feltűnést fog kelteni.

A gondos vezetése alatt megalakult és fejlődött „Magyar Grafikusok Egyesülete“ szeretett és nagyrabecsült első elnökét, későbbi díszelnökét vesztette benne. Nevét hálás kegyelettel fogja grafikai művészetünk mindenkor megőrizni, hálás szívvel veszi át tőle nagybecsű örökségét.

Olgyai Viktor.

III.

TÁJÉKOZTATÓ.

A *Képzőművészeti Főiskolák* központi igazgatása alá két rokonirányú, de önálló szervezettel bíró intézmény tartozik; ezek egyike a *művészképzés*, másika a *rajztanárképzés* ügyét szolgálja.

E két intézmény együttes czíme és pecsétje:

„*Orsz. m. kir. Képzőművészeti Főiskola*“.

Ott, ahol a két intézmény külön, mint önálló szervezet jelenik meg, az alábbi — részletező — két címet is használhatja:

A) „*Szépművészeti Akadémia*.“

B) „*Rajztanárképző Főiskola*.“

Jelen szabályzat-kivonat külön fejezetekben foglalkozik a főiskola két intézményével, végül a mindkét intézményre kötelező rendelkezéseket tartalmazza. A szabályzatnak ennek megfelelőleg az alábbi beosztása van:

A) Szépművészeti Akadémia	24. oldal
B) Rajztanárképző Főiskola	29. „
C) Általános rendszabályok és tudnivalók	45. „

A)

KIVONAT

A SZÉPMŰVÉSZETI AKADÉMIA FELVÉTELI-, TANULMÁNYI- ÉS RENDSZABÁLYAIBÓL.

(Jóváhagyta : a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr
1909. évi 15.989. számú rendelettel.)

I. Tanfolyamok.

1. §. A *Szépművészeti Akadémiának* célja és rendeltetése : tehetséges ifjakat és nőket szakmájukban kiképezni ; illetőleg a festészetben, grafikában és a szobrászatban megfelelő művészi előképzettséggel bíró ifjúságot az önálló alkotásra szükséges kiművelésben részesíteni. E célból az akadémián jelenleg *festészeti és szobrászati általános-*, valamint *továbbképző* (mesteriskolai) tanfolyamok vannak szervezve.

Ezen rendes tanfolyamokon kívül önként jelentkező növendékek és vendéglátó képzőművészek részére fenntartatik egy külön grafikai tanfolyam, a különféle művészeti sokszorosító eljárásoknak gyakorlati elsajátítása céljából.

2. §. A felvételre jelentkezők az egyes tanfolyamok vezető szaktanárai közül szabadon választhatnak ; viszont a tanár azokat a növendékeket, akik osztályában utasításait s a tanítás ügyében tett kívánságait nem követik, osztályából elutasíthatja.

II. Jelentkezés, felvételi vizsgálat, előképzettség.

3. §. Új jelentkezők csak korlátolt számban vétetnek fel; a végleges felvétel a *felvételi vizsgálat* (próbarajz, illetve mintázás) eredményétől, ennek alapján az illető szaktanárok határozatától függ.

A felvételi vizsgálatok rendszerint szeptember második felében és január hó elején tartatnak meg.

A felvételért külön folyamodni nem kell, csak a beiratkozásnál személyesen jelentkezni.

4. §. Az *általános* tanfolyambeli növendékek *rendes*, vagy *rendkívüliek* lehetnek.

5. §. Mindenik *általános* tanfolyambeli növendék felvételének, illetőleg a felvételi vizsgálatra való bocsátásának előfeltételei (melyeket születési és iskolai bizonyítványokkal igazolni tartozik) a következők:

a) a betöltött 16-ik korév;

b) megfelelő általános tanulmányi előképzettség és némi gyakorlottság a művészeti rajzolásban, illetve mintázásban. Utóbbinak kellő foka külön felvételi vizsgálat útján igazolandó.

6. §. A felvétel feltételei a tanulmányi előképzettséget illetőleg a következők:

a) A *rendes általános* tanfolyambeli növendékek (férfiak és nők) felvételére megkívántatik, hogy előzetesen valamely *közép- vagy polgári iskolának*, illetőleg *felsőbb leányiskolának hat osztályát* végezték legyen;

b) *kivételesen rendkívüli művésznövendékekül* az oly jelentkezők is felvehetők, kik a fenti tanulmányi előképzettséget igazolni nem képesek, vagy a *rendes* növendékek számára előirt tanulmányi rendtől eltérőleg kívánják látogatni az *Akadémiát*. A választott tantárgyakból való megfelelő gyakorlottságot azonban — külön *felvételi vizsgálat* útján — ezek is igazolni tartoznak.

7. §. A leendő festőművésznövendékek egy fejet és aktot élő modellről tartoznak lerajzolni, idő: 4—4 óra.

A szobrász-művésznövendékek egy fejet élő modellről kötelesek mintázni, idő: 8 óra.

Oly jelentkezőkkel szemben, kik ezen próbamunkálatok alkalmával a művészi tehetség jelét nem igazolták, a *felvétel feltétlenül megtagadható*.

8. §. Olyanok, kik az Akadémia *általános* tanfolyamait befejezték, vagy az azoknak megfelelő tanulmányokat másutt végezték, *nagyon korlátolt* számban az Akadémia *továbbképző* (mesteriskolai) növendékeiül vehetők fel, amennyiben 18-ik korévüket már betöltötték, de a 30-ikat még túl nem lépték.

9. §. További feltételek: a megfelelő általános műveltség és szakszerű előképzettségnek kellő foka.

10. §. A felvételi vizsgálatokról bizonyítványok nem adatnak ki; a felvételi munkák pedig vissza nem adatnak.

11. §. *Továbbképző* növendékeknek a felvétel időpontja rendszerint a tanév kezdete, méltánylandó körülmények alapján a felvétel esetleg a tanév közben is megengedhető.

12. §. Egyik szakosztályból a másikba való átléphetés ügyében, az illető növendéknek az igazgatóságnál benyújtandó írásbeli kérelme alapján, az a szaktanár határoz, akinek osztályába való áthelyezés kérelmezett.

Az ily átlépés azonban mindenkor csakis a tanfélév változásával engedélyezhető.

III. Tanulmányi idő, tantárgyak, heti órák.

13. §. A tanév I. és II. félévre van beosztva. Az első félév szeptember hó második felében kezdődik és deczember hó 22-én végződik. A második félév január hó első felében kezdődik és június hó közepén végződik.

14. §. A művésznövendékek képzése általában nincs az évek bizonyos számához kötve; az *általános* rendes tanfolyam *négy éves*.

A *továbbképző* növendékek az Akadémia egy-egy szaktanfolyamán négy egymásutáni tanévet tölthetnek; de bármikor elbocsáthatók, ha a művészi pályára tehetségtelennek bizonyulnak, vagy kellő munkásságot nem fejtenek ki. Evégből a továbbképző (mesteriskolai) növendékek munkásságukról tanfélévenként, a tanári testületnek beszámolni kötelesek.

15. §. A *rendes általános* tanfolyambeli növendékek azon évfolyamnak, melyre fölvetettek, összes tárgyait rendszeren hallgatni, illetőleg gyakorolni kötelesek.

A *rendes* művésznövendékekre kötelező tantárgyak és azok óraszámai:

a) A *rendes festőművésznövendékek* tanfolyamának tárgyai és heti óraszámai:

Tantárgyak	Heti óraszám				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	
Alakrajz és festés	28	30	30	30	118
Mintázás	6	6	6	—	18
Szemléleti látszattan	2	—	—	—	2
Művészeti boncztan	1	—	—	—	1
Perspektivai szerkesztés	2	—	—	—	2
Építészeti ismeretek	—	2	—	—	2
Művészek története	—	—	2	2	4
A növendékek heti elfoglaltsága . .	39	38	38	32	147

b) A *rendes szobrászművésznövendékek* tanfolyamának tárgyi és heti óraszámjai:

Tantárgyak	Heti óraszám				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	
Mintázás	26	30	30	30	116
Aktrajz	8	10	10	10	38
Szemléleti látszattan	2	—	—	—	2
Művészeti boncztan	1	—	—	—	1
Perspektivai szerkesztés	2	—	—	—	2
Építészeti ismeretek	—	2	—	—	2
Művészetek története	—	—	2	2	4
A növendékek heti elfoglaltsága . .	39	42	42	42	165

A *grafikai* tanfolyam növendékeinek kötelező óraszámja nincs megállapítva, a megfelelő tanhelyiségeket azonban — a vasárnap és ünnepnapok kivételével — mindennap reggel 8 órától d. u. 7 óráig igénybe vehetik.

Az állattanulmányt az *összes* művésznövendékek külön órákban — élő ló és egyéb eleven állatok után — gyakorolhatják.

A tájképfestészeti tanulmánykirándulásokon szintén az *összes* növendékek résztvehetnek.

16. §. A *rendkívüli* növendékek, a szaktanárok hozzájárulásával az egyes tárgyakból szabadon választhatnak, de a megállapított programot kötelesek rendesen betartani, mert ellenkező esetben az *Akadémiába* való járástól eltiltatnak.

IV. Osztályozás, bizonyítvány.

19. §. Az *általános* tanfolyambeli növendékek szorgalmuk és haladásuk szempontjából tanfélévenként osztályozás alá esnek, mely célból minden tanfélév végén *vizsgálati rajzokat* készíteni kötelesek és a tanfélév alatt készített *rajzaikat* és *festményeiket* az illető szaktanároknak *beszolgáltatni tartoznak, ellenkező esetben e tárgyakból osztályzatot nem nyerhetnek.*

20. §. Akik a *kötelező vizsgálatokat* bármily oknál fogva elmulasztják, vagy egyes tantárgyakból kielégítő osztályzatot nem nyernek — *pót-, illetve javítóvizsgálatot* tenni tartoznak.

22. §. A *tanbizonyítványra* 30 filléres, a *látogatási bizonyítványra* pedig 1 koronás okmánybélyeg szükséges. *Katonai ügyben* kiadott látogatási bizonyítvány *bélyegmentes.*

V. Beiratás.

24. §. A felvételre jogosult növendékek beiratás végett a főiskola igazgatóságánál kötelesek jelentkezni.

25. §. A felvehető új növendékek a felvételi vizsgálat eredményének kihirdetése napjától számított három napon belül kötelesek beiratkozni, illetőleg a beiratási, tan- és egyéb díjakat lefizetni, mert ellenkező esetben a számukra fenntartott helyre igényt nem tarthatnak.

Aki beiratási és tandíjfizetési kötelezettségének a felvételt követő két hét alatt eleget nem tesz, kilépettnek tekintetik.

26. §. Minden növendék *beiratási* díjúl 4 koronát, *Értesítő* díj fejében 2 koronát és félévenként a Képzőművészeti Főiskola *Diákasztala* javára 1—1 koronát fizet.

A *rendes* növendékek félévi tandíja 15 korona; a *rendkívüli* növendékek félévi tandíja 45 korona.

A *tandíjmentességre* vonatkozó tudnivalókat lásd a C) 5. §-ban.

27. §. Minden új növendék *felvétele ideiglenes.* — Az első évben akár az év folyamán, akár az év végén *elbocsátható*, ha a művészi pályára *tehetségtelennek bizonyul* vagy *feltűnő hanyagságot* tanúsít.

28. §. Minden *rendes* növendék részére felvétele alkalmával — 2 koronás bélyeggel ellátott — *arczképes felvételi igazolvány* állíttatik ki, mely négy évi tanfolyamra szóló beiratási rovatokkal el van látva.

A *rendkívüli* látogatók arczképes igazolványt nem kapnak, felvételük tanfélévről-tanfélévra 30 filléres bélyeggel ellátott „*Igazolvány*“-on bizonyíttatik.

KIVONAT

A RAJZTANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA FELVÉTELI-, TANULMÁNYI- ÉS RENDSZABÁLYAIBÓL.

(Jóváhagyta: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr
1908. évi 66.686. számú rendelettel.)

	Oldal
I. Szaktanfolyamok	30
II. A felvétel előfeltételei	30
III. A felvételi vizsgálatok	31
IV. Beiratás	32
V. Tanulmányi idő	32
VI. Tantárgyak, heti órák	33
VII. Osztályozás, tanbizonyítvány	36
VIII. Félévi és osztályvizsgálatok	37
IX. Javító- és pótvizsgálatok	38
X. Tanképesítő vizsgálatok	39
XI. Gyakorló-iskola	39
XII. Külön tanulmányok:	40
1. Esti külön aktrajzolás (szabadiskola).	
2. Állatrajzolás.	
3. Tájképfestés, tanulmányutak.	
4. Grafika.	
5. Továbbképző tanfolyamok.	
6. Női kézimunka.	
XIII. Rendkívüli növendékek	43

I. Szaktanfolyamok.

1. §. A *Rajztanárképző Főiskola* feladata: rendszeres tanítás útján a jelen kor igényeinek és az ország szükségletének megfelelő *rajztanárokat*, illetve *rajztanítókat* és *rajztanítónőket* szakszerűen kiképezni.

2. §. Ezen célból a *Rajztanárképző Főiskola* jelenleg négy szaktanfolyamot tart fenn:

a) *középiszkolai rajztanárjelöltek* részére: a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *középiszkolákban* (felsőbb leányiskolákban), a *felső ipariskolákban*, *ipari szakiskolákban* és *női ipariskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú és alsóbb tanintézetekben való tanítására jogosító oklevél megszerzése céljából;

b) *polgári iskolai rajztanítójelöltek* részére: a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *polgári iskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú *iparoktatási* és alsóbb tanintézetekben való tanítására jogosító oklevél elnyerése végett. Továbbá:

c) a *polgári iskolai rajztanítónőjelöltek* részére: a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *polgári leányiskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú *iparoktatási* és alsóbb leányiskolákban való tanítására jogosító oklevél megszerzése céljából. Végül:

d) *tanítóképző-intézeti* leendő rajztanárok részére, kik a közép- vagy polgári iskolai rajztanár-, illetőleg rajztanítójelöltek négy évi szaktanfolyamának sikeres befejezése után még egy ötödik évet kötelesek végezni a *Rajztanárképző Főiskolában*.

Rendes növendék az, aki ezen tanfolyamok valamelyikére ily minőségben felvétetik.

II. A felvétel előfeltételei.

3. §. *Rendes* növendékül való felvételre — a betöltött 16-ik életév után — csak az tarthat igényt, aki az egyes tanfolyamok számára meghatározott és az alábbi pontokba foglalt előtanulmányokat szabályszerűen végezte s az elvégzést *rendes iskolai bizonyítvánnyal* igazolni tudja.

4. §. A megkövetelt iskolai előtanulmányok a következők:

a) *középiszkolai rajztanárjelöltekre* nézve: *középiszkolai érettségi bizonyítvány*.

Az érettségi bizonyítványok közül úgy a gimnáziumi, valamint a reáliskolai egyaránt elfogadható, ellenben a kereskedelmi érettségi bizonyítvány a felvételre nem kvalifikál;

b) *polgári iskolai rajztanítójelöltekre* nézve: elemi iskolai *tanítói oklevél, esetleg az a) pont alatti előtanulmány.*

c) *polgári iskolai rajztanítónőjelöltekre* nézve: elemi iskolai *tanítónői oklevél, esetleg az a) pont alatti előtanulmány.*

A fentebbi c) pont alatti előtanulmány hiányában ezen tanfolyam *előkészítő osztályába* felvehetők oly nők is, kik a *felsőbb leányiskola hat osztályát* végezték. Más hasonértékű hat osztály, vagy óvónői oklevél az előkészítő osztályba való felvételre nem szolgálhat alapul;

d) *tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltekre* nézve: gimnáziumi, illetőleg reáliskolai *érettségi bizonyítvány, vagy tanítói, illetőleg tanítónői oklevél.*

III. A felvételi vizsgálatok.

5. §. A rendelkezésre álló helynek megfelelőleg új növendékek mindig csak korlátolt számban vehetők fel a *Rajztanárképző Főiskolába.*

6. §. A megfelelő előtanulmánnyal bírók *felvételi vizsgálatra* bocsáttatnak, melynek eredménye alapján a *Rajztanárképző Főiskola* tantestületének beltagjai határoznak a felvétel iránt.

A felvételi vizsgálat *szeptember hó első napjaiban tartatik meg** és meghatározott rajzfeladatok megoldásából áll. Eme feladatok az összes pályázókra nézve az alábbiak:

1. Emberi fejnek rajza szobormintáról, idő 4 óra.
2. Ékitményes rajz féldomboru mintáról, idő 4 óra.
3. Testrajzolás szabadon, nagyméretű geometriai testcsoportról, idő 2 óra.

A felvételnél a korábbi általános *előtanulmányi minősítvény* is figyelembe vétetik.

7. §. Évközben, vagy a II. félév elején felvételi vizsgálatok nincsenek; az új növendékek tehát *csakis a szeptemberi felvételi vizsgálat* alapján juthatnak a *Rajztanárképzőbe.**

A felvételi vizsgálatok eredményéről bizonyítvány nem adatik ki: a felvételi vizsgálati rajzok pedig vissza nem adatnak.

* Egyéves önkéntesek október hó elején tehetnek felvételi vizsgálatot, ha belépési szándékukat szeptember hó elejéig az igazgatóságnak bejelentik.

Az egyéves önkéntesekkel felvételi vizsgálatra bocsájthatók olyanok is, akik valamely tárgyból pótérettségi vizsgálatra utasítottak s a javító vizsgálatot szeptember hó végéig sikerrel tetették.

IV. Beiratás.

8. §. A felvételre jogosult növendékek beiratás végett az igazgatóságnál tartoznak jelentkezni.

Minden új növendék felvétele ideiglenes. Az első évben akár az év folyamán, vagy az év végén *elbocsájtható* az, ki a rajzoktatói pályára *tehetségtelennek bizonyul, vagy feltűnő hanyagságot tanusít.*

9. §. A tanév I. és II. félévre oszlik.

Az első félév *szeptember* első felében kezdődik és *deczember* hó 22-én végződik.

A második félév *január* első felében kezdődik és *junius* hó közepén végződik.

10. §. A *Rajztanárképző Főiskola* azon növendékei, kik az I., II. és III. évfolyamot végezték, a *következő* tanév első felére: *junius* hó közepén kötelesek beiratkozni. A tanév második felére pedig: *január* hó első napjaiban az összes növendékek tartoznak beiratkozni.

A félévek tanulmányi ideje alatt beiratkozni nem lehet; az új növendékek a második félévvel nem kezdhetik meg tanulmányaikat.

11. §. Beiratkozásnál az alábbi címeken a következő összegek fizetendők:

1. Beiratási díj (tanévenként)	4 kor.
2. Tandíj (félévenként)	15 „
3. „Értesítő“-díj (tanévenként)	2 „
4. Diákasztal javára (félévenként)	1 „
5. Felvételi igazolvány bélyege (csak az új növendékeknek)	2 „

Minden *rendes* növendék részére az intézetbe való felvétele alkalmával 2 koronás bélyeggel ellátott arczképes „Felvételi igazolvány“ állíttatik ki, mely az egész négy évi tanfolyamra szóló beiratási rovatokkal el van látva.

A tandíjmentességre vonatkozó tudnivalókat lásd C) 5. §-ában.

V. Tanulmányi idő.

12. §. A *középiszkolai, (felsőbb leányiskolai) rajztanárjelöltek képzése négy éves tanfolyamon történik.*

A *polgári iskolai rajztanítójelöltek* kiképzése ugyancsak *négy évet* vesz igénybe.

A *polgári iskolai rajztanítónőjelöltek* tanfolyama *négy*, illetőleg *öt* évre terjed. És pedig:

a) oly jelöltekre nézve, kik *elemi iskolai tanítónői oklevéllel* vagy érettségi bizonyítvánnyal bírnak, a *négy évi* tanfolyam kötelező;

b) oly jelöltek, kik sem elemi tanítónői oklevéllel, sem érettségi bizonyítvánnyal nem bírnak, hanem a *felsőbb leányiskola hatodik* osztályát végezték, a négy rendes évfolyamot megelőzőleg egy évet az előkészítő osztályban kötelesek tölteni; ezek tanfolyama tehát *öt évet* vesz igénybe. Azonkívül kötelesek az összes rajztanítónőjelöltek, valamint a középiskolai, (felsőbb leányiskolai) rajztanárnőjelöltek az Állami Nőipariskolában a női kézimunka tanítónői képesítés megszerzése végett — heti 10 órában — a számukra megállapított külön tanterv szerint az előadásokat hallgatni, illetőleg magukat a kézimunkában gyakorolni és az Erzsébet-nőiskolában a női kézimunka módszertanát hallgatni.

A *tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltek* képzése *öt* évre terjed.

Az ötödik tanulmányi év a tanítóképzők különleges igényeit szolgálja. Nem tekinthető ezzel egyenértékűnek a 12. §. b) pont alapján végzett tanítónőjelölteknek ötödik éve; a 12. §. b) alapon a tanítónőképzői rajztanári vizsgálatra a jelöltek nem bocsáthatók.

• 13. §. Az összes kurzusok tanfélévekkel bírnak; tanfélévenként csak az előírt anyag végezhető. Első félév második helyett — vagy megfordítva — be nem számítható.

Az előírt tanulmányi idő semmi czímen meg nem rövidíthető. Tekintettel a képzés különleges igényeire, a szak- vagy főiskolákon, a tudomány- vagy a műegyetemen eltöltött évek itt sem részben, sem egészben be nem számíthatók.

14. §. A tanfolyamokat *magánúton* végezni sem egészben, sem részben *nem lehet*.

VI. Tantárgyak, heti órák.

15. §. A *rajztanár-*, illetőleg *rajztanító-* és *rajztanítónőjelöltek* tantárgyai és heti óraszámai. És pedig:

A) A *középiskolai* (gimnáziumi, reáliskolai és felső ipariskolai) *rajztanár-* és *polgári fiúiskolai* rajztanítójelöltek tantárgyai és óraszámai a következők:

T a n t á r g y a k	H e t i ó r a s z á m				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	
Alakrajz és festés	14	14	14	16	58
Alakrajzi mozd. kompozíció*	—	—	1	1	2
Ékítményes rajz	4	4	—	—	8
Csendélet, rajz és festés	2	2	2	4	10
Iparművészeti rajz és tervezés . . .	—	4	7	10	21
Építészeti rajz, stil- és alaktan . . .	—	3	3	4	10
Mintázás	4	4	4	—	12
Állattanulmány	4	—	—	—	4
Ábrázoló geometria	4	4	—	—	8
Látszattan és rajz	—	4	4	—	8
Művészetek története	—	—	2	2	4
Bonczalaktan	2	—	—	—	2
Magyar irodalom	1	—	—	—	1
Pedagógia	—	—	1	—	1
Rajzpedagógia és tanítási gyakorlat .	—	—	—	2	2
A növendékek heti elfoglaltsága . .	35	39	38	39	151

B) A középiskolai, (*felsőbb leányiskolai*) és a leendő tanítónő-képzőintézeti *rajztanárnőjelöltek* tantárgyai és óraszámai.

T a n t á r g y a k	H e t i ó r a s z á m				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	
Alakrajz és festés	12	12	12	12	48
Alakrajzi mozd. kompozíció*	—	—	1	1	2
Ékítményes rajz	4	4	—	—	8
Csendélet, rajz és festés	2	2	2	4	10
Iparművészeti rajz és tervezés . . .	—	4	7	10	21
Építészeti rajz, stil- és alaktan . . .	—	3	3	4	10
Mintázás	—	4	4	—	8
Állattanulmány	4	—	—	—	4
Ábrázoló geometria	4	4	—	—	8
Látszattan és rajz	—	4	4	—	8
Művészetek története	—	—	2	2	4
Bonczalaktan	2	—	—	—	2
Magyar irodalom	1	—	—	—	1
Pedagógia	2	1	2	—	5
Rajzpedagógia és tanítási gyakorlat .	—	—	—	2	2
Női kézimunka**	10	10	10	10	40
„ „ enciklopédiája	—	—	2	2	4
„ „ módszertana és tanítási gyakorlat***	—	—	—	2	2
A növendékek heti elfoglaltsága . .	41	48	49	49	187

* A polgári isk. rajztanítójelöltekre nem kötelező.

** Az Állami Nőipariskolában.

*** Az Erzsébet-Nőiskolában.

A *polgári leányiskolai rajztanítónőjelöltek* tanfolyamának tantárgyai és heti óraszámai a következők:

Tantárgyak	Heti óraszám					
	tantárgy- és osztályonként					össze- sen
	Elők.	I.	II.	III.	IV.	
Alakrajz és festés	14	12	12	12	12	62
Ékítményes rajz	6	4	4	—	—	14
Csendélet, rajz és festés	2	2	2	4	4	14
Iparművészeti rajz és tervezés	—	—	—	8	8	16
Mintázás	—	6	6	—	—	12
Állattanulmány	2	—	—	—	2	4
Ábrázoló geometria	—	2	2	—	—	4
Látszattan és rajz	—	—	—	2	—	2
Művészetek története	—	—	—	1	1	2
Boncalaktan	—	—	1	—	—	1
Magyar irodalom	—	1	1	—	—	2
Pedagógia	2	2	1	2	—	7
Rajz-pedagógia és tanítási gyakorlat	—	—	—	—	2	2
Női kézimunka*	10	10	10	10	10	50
” ” enciklopédiája	—	—	—	2	2	4
” ” módszertana és tanítási gyakorlat**	—	—	—	—	2	2
A növendékek heti elfoglaltsága	36	39	39	41	43	198

16. §. A tanítóképző-intézeti képesítésre a nők közül csak azok pályázhatnak, kik *középiskolai érettségi bizonyítvánnyal*, vagy *elemi iskolai oklevéllel bírnak*, ezenfelül a Rajztanárképző Főiskolában a *középiskolai (felsőbb leányiskolai) tanárnőjelöltek, illetőleg a polgári iskolai tanítójelöltek részére előírt tananyagot* kiváló eredménnyel hallgatták, illetve gyakorolták. Erre való tekintettel, a tanítóképző-intézeti képesítésre reflektáló nők kötelesek a *középiskolai rajztanárjelöltek, illetőleg a polgári iskolai tanítójelöltek* négy évfolyamának összes tárgyait hallgatni, illetőleg gyakorolni, valamint kötelesek magukat a középiskolai, illetve a férfi — polgári iskolai — jelöltek részére előírt osztály- és tanképesítő-vizsgálatoknak alávetni.

Az ilyen jelöltek, ugyanúgy, mint a középiskolai rajztanárjelöltek, kötelesek minden tantárgyat a férfi tanárjelöltekkel együtt hallgatni. Amennyiben azonban a tanulmányi és órarend ezt lehetővé teszi, a tanári testület engedélyével ezen jelöltek egyes tantárgyakat, nevezetesen az *alakrajzot, az iparművészeti rajz és*

* Az Állami Nőipariskolában.

* Az Erzsébet-Nőiskolában.

tervezést, esetleg a *csendélet rajz és festést* a polgári iskolai *rajz-tanítónőjelöltekkel* gyakorolhatják.

17. §. Az 5-ik évfolyam tárgyai:

a) a tanítóképző-intézeti rajztanítás anyagának módszeres, tanmenetszerű feldolgozása;

b) a rajztanítás gyakorlata tanítóképző-intézetekben.

A b) alatti didaktikai gyakorlat helyére, idejére és módjára nézve az 1906. évi 11,890. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet 11—13. §-ai az irányadók.*

18. §. Az órarendet a tanári testület félévenként állapítja meg, melyet a jelöltek betartani kötelesek. A tanulmányi terv részletezett igényeit a testület által kidolgozott program állapítja meg.

Egyes esetekben a tanórarendtől való kivételes eltérést csak a tanári testület engedheti meg.

VII. Osztályozás, tanbizonyítvány.

19. §. *Rajztanárképző Főiskola* rendes hallgatói félévenként osztályozás alá esnek; minden növendék minden egyes vizsgálati tárgyból két érdemjegyet kap. Ezek egyike a növendékek szorgalmának, másika a megkövetelt mérték megközelítésének jellemzésére szolgál. Az első: a „szorgalom“, a másik a tulajdonképpeni mértékadó érdemjegy: az „osztályzat“ szóval jelöltetik.

Az osztályzatok és szorgalmi jegyek fokozatai a következők: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

* Ezen paragrafusok szövege a következő:

11. §. A didaktikai gyakorlat áll: hospitálásból a tanítóképző-intézetben és a gyakorló-iskolában, és folytatólagos tanításból a tanítóképző-intézetben.

Egy-egy jelölt folytatólagos tanítása négy hétig tart, a tanfolyam tartama alatt a jelölt által bármikor kérhető időben.

12. §. A jelölttől kért időn belül a hospitálás és folytatólagos tanítás tárgyát, anyagát, osztályát és részletes módozatait a gyakorlatra kijelölt tanintézet igazgatója — az illető szaktanárok meghallgatása után — esetről-esetre állapítja meg saját hatáskörében.

Folytatólagos tanításait a jelölt az illetékes szaktanár vezetése alatt és állandó jelenlétében végzi.

13. §. Gyakorlatainak befejezése után a jelölt bizonyítványt kap a didaktikai gyakorlatban való részvételéről.

A didaktikai gyakorlatok eredményét a gyakorlatra rendelt tanítóképző-intézet igazgatója és a jelölt gyakorlatainak vezetésében részt vett szaktanárok állapítják meg s ugyanők állítják ki és írják alá az erről szóló bizonyítványt.

A bizonyítványban feltüntetendő, hogy a jelölt az ezen szabályzatban megkivánt gyakorlatokban „sikerrel“, „jó“, „jeles“ vagy „kitünő sikerrel“ vett részt.

Zérus (0) jegy ott és akkor használandó, midőn valamely növendék osztályzata függőben van. Az ilyen hiányjegy megjegyzéssel kísérendő.

A „0“ *hiányjegy* mellett az illető növendék *magasabb osztályba nem léphet.*

20. §. A növendékek munkáikat a szaktanárok által meghatározott időpontban beszolgáltatni kötelesek, ellenkező esetben az illető tárgyból osztályzatot nem kaphatnak. Az osztályozás után a beadott munkák a növendékeknek rendszerint visszaadatnak, föl vannak azonban jogosítva a tanárok arra, hogy azokat részben, vagy akár összességükben is a növendékek munkatára, vagy az iskolai kiállítások számára visszatarthassák.

21. §. A „*Minősítési könyv*“-ből a *rendes* növendékek minden tanfélév végén *tanbizonyítvány* alakjában kivonatot kapnak. Minden *rendes* növendék köteles ezt félévenként kivenni, egyszersmind az után 30 fillér bélyegilletéket fizetni. A *rendes* időben kiszolgáltatott *tanbizonyítvány*ért külön díj nem jár, ellenben az utólagos kiállításért az ifjusági *Diák-asztal* javára 2 korona külön díj fizetendő.

Alkalomszerűleg kiadott „*Látogatási bizonyítvány*“-ra 1 koronás okmánybélyeg szükséges; *katonai ügyben* kiadott *látogatási bizonyítvány* *bélyegmentes.*

A teljes tanfolyam bevégzéséről a növendékek végbizonyítványt nem kapnak; ezt a tanfolyam végével elnyerhető képesítő oklevél pótolja.

VIII. Félévi- és osztályvizsgálatok.

22. §. A Rajztanárképző Főiskola növendékei minden tanév I-ső félévének végén *félévi-* és minden tanév végén *osztályvizsgálatot* tartoznak tenni.

A vizsgálatok a tantárgyak természete szerint *gyakorlatiak* (rajz, mintázás) vagy elméletiek (szóbeli, írásbeli) lehetnek. Ezen — félévenként megtartandó — vizsgálatokra csak azok bocsáthatók, kik az illető osztálynak *rendes* növendékei voltak.

Egyenesen magasabb évfolyam osztályvizsgálatára vagy összevont vizsgálatra senki sem bocsátható.

A vizsgálat az *összes* tantárgyakra kiterjed, kivéven a *magyar*

irodalmat. Ezen tárgyból csak a tanképesítőn vizsgáznak a jelöltek, de az előadásokat pontosan látogatni kötelesek.

Ha valamely jelölt az osztályvizsgálaton három tárgyból elégtelen osztályzatot kapott csak *osztályismétlőül* vehető fel a rendes növendékek sorába. Megfelelő tehetség hiánya vagy hanyagság esetében a tanártestület kimondhatja, hogy az illető az intézetbe többé *fel nem vétetik*. Kimondhatja ezt a testület abban az esetben is, ha a jelöltnek legalább két *elégtelen* vagy „0” *hiányjegye* van az osztályzatok és szorgalmi jegyek között.

23. §. Aki egy félévben 5 órát igazolatlanul, vagy egy tantárgy félévi óraszámának egyharmadát akár igazoltan is mulasztja, azon tárgyból osztályzatra igényt nem tarthat, illetőleg a félévi vagy osztályvizsgálatra való bocsátását szaktanára ez alapon megtagadhatja.

Nem osztályozható azon növendék, ki a kitűzött vizsgálati időben távol marad.

24. §. *Magántanulói* minőségben a rajztanárképző tanfolyamait végezni nem lehet, illetőleg magántanulmány alapján senki sem tehet vizsgálatot.

IX. Javító- és pótvizsgálatok.

25. §. Aki a kötelező osztályvizsgálaton legalább elégséges osztályzatot elérni nem tud, vagy az osztályvizsgálatról méltányolható ok miatt elmarad, *javító-*, illetőleg *pótvizsgát* tenni tartozik.

A javító- vagy pótvizsgálati díj tárgyanként 5 korona. A javítóvizsgálati díj alól való felmentésnek nincs helye, a pótvizsgálati díj alól is csak méltánylandó esetekben.

26. §. Oly jelölt, ki a tanév végén elégtelen osztályzatot nyert, de időközben a rajztanításra képesítő vizsgálatot ezen tárgyból sikerrel letette, a javítóvizsgálat alól felmentetik, illetőleg a képesítővizsgálaton nyert osztályzata a tanári kar által elfogadtatik.

Oly jelölt, ki a tanév végén megtartott osztályvizsgálaton és ezt követőleg a képesítő vizsgálaton, valamint az erre következő szeptemberi javítóvizsgálaton is megbukik, a magasabb évfolyamba fel nem vehető, illetve *osztályismétlésre* utasítandó.

X. Tanképesítő vizsgálatok.

27. §. Rajztanárképző Főiskola rendes növendékei tanulmányaik alapján a megfelelő iskolanemekre érvénnyel bíró „*Képesítő oklevelet*“ szerezhethetnek.

A képesítő vizsgálatok megtartása és a tanképesítő oklevelek kiadása az „*Országos m. kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság*“ hatáskörébe tartozik. Ezen állandó bizottság az 1913. évi 12.952. számú, Ő felsége a király által jóváhagyott és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által kibocsátott szabályzat alapján működik.

Eme szabályzat „Rajztanárvizsgáló Bizottság“ székhelyén — Budapest, VI., Andrassy-út 71. sz., a Rajztanárképző Főiskolán — megszerezhető.

XI. Gyakorló-iskola.

28. §. A rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek *rajzpedagógiai* kiképzésének elősegítésére a Főiskola egy *Gyakorló-rajziskolát* tart fenn.

Bejáró növendékül — korlátolt számban — fölvehetők a gyakorló iskolába elemi-, polgári-, középiskolai tanulók, (fiúk és leányok).

A beíratás és a tanítás ez idő szerint teljesen díjmentes; minden növendék azonban évenként, a Képzőművészeti Főiskola Diákasztala javára 1—1 koronát fizet.

A tanítás *október* elejétől *május* végéig tart, az óraszám hetenként 4, (két kettős óra).

Egyes általános irányú iskolák rajzoktatói hivatalos meghívást kapnak arra nézve, hogy iskolájuk rajzoktatását a leendő rajzoktatókkal megismertessék. A rajztanárképzőn megtartott *bemutató előadás* után, a megfelelő felsőbb hatóság engedelmével, a jelöltek az előadót saját iskolájában látogatják meg.

29. §. A meghívott tanárok közreműködésükért megfelelő díjazásban részesülnek.

A rajztanár-, tanító- és rajztanítónőjelöltek a tanítás gyakorlásában kisebb csoportonként, meghatározott sorrendben vesznek

részt s ezenkívül kötelesek, általános irányú iskolák rajztanításának anyagát természetesen feldolgozni.

XII. Külön tanulmányok.

30. §. A *Rajztanárképző Főiskola* feladata a hivatásos rajzoktatóknak minél alaposabb és sokoldalubb szakképzést nyújtani. Ennek megfelelőleg oly intézményekről is gondoskodott, melyek útján a jelöltek — individuális hajlamaikat követve — szabad idejüket jól kihasználhatják; ugyanezekkel módot nyújt a főiskola arra, hogy a végzett növendékeknek egy része szakmájában tovább haladhasson.

Az itt jelzett célt szolgáló intézmények az alábbiak:

1. Esteli külön aktrajzolás (szabadiskola).

31. §. Az iskolai képzésen túl levő rajztanárok, rajztanítók és tanítónők részére a Főiskola egy *külön esti szabad aktrajzolási tanfolyamot* tart fenn, melyre korlátolt számban tandíjmentesen vétetnek fel a jelentkezők.

Ezen szabad tanfolyam látogatói szorosabb értelemben véve nem tartoznak a főiskola kebelébe; a tanfolyamra való felvétel a külön aktrajzolásban való részvételen kívül semmi egyébire nem jogosít.

2. Állatrajzolás és festés.

32. §. Az élő állatok rajzolásának gyakorlására a növendékeknek egész napon át — több kisebb élő háziállat mellett — állandóan birkák és egy ló áll rendelkezésükre. Ezeket az összes növendékek részben az erre előirt órákban, részben pedig azokon kívül szabadban, vagy zárt helyen bármikor rajzolhatják és festhetik.

3. Tájképfestés és tanulmányút.

33. §. A tájképrajzolás és festés gyakorlására a *főiskola* időnkint (szünnapokon) társaskirándulásokat rendez egyik tanárának vezetésével.

A IV. éves rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek rendszerint tanulmányúti segélyben részesülnek. A csoportos tanulmányutat mindig a *főiskola* egyik tanárának vezetése mellett teszik meg.

4. Grafika.

34. §. A modern művészeti reprodukciók, de főként a rézkarc gyakorlása lehetővé van téve a jelöltek számára a főiskola *Grafikai osztályában*, ahol szabad idejükben naponként, a vásár- és ünnepnapokat kivéve, reggeli 7 órától esti 8 óráig gyakorolhatják magukat.

5. Női kézimunka-tanfolyam.

35. §. A leendő polgári rajztanítónők és a középiskolai-, illetőleg felsőbb leányiskolai, valamint tanítóképző-intézeti rajztanárnők kötelesek az Állami Nőipariskolában — négy éven át heti 10 órában — a megállapított külön tanterv szerint a női kézimunkát, az Erzsébet-Nőiskolában pedig — egy éven át heti 2 órában — a női kézimunka tanítását gyakorolni, hogy ebből is tanképesítést szerezhessenek s ezáltal teljes óraszám melletti alkalmaztatásuk lehetővé váljon.

A képesítő vizsgálatok megtartása és a tanképesítő oklevelek kiadása az „Orsz. m. kir. női kézimunkatanítónő-vizsgáló bizottság” hatáskörébe tartozik. Ezen állandó bizottság az 1914. évi 61.071 szám alatt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr által kibocsátott *új Szabályzat* alapján működik.

Az új vizsgálati szabályzatnak legfontosabb két §-a a következő:

1. §.

Az állami polgári leányiskolákban, felsőbb leányiskolákban és tanítónőképző-intézetekben a női kézimunka tanítására csak olyan tanítónők alkalmazhatók, akik e *Szabályzatban* foglalt határozatok szerint nyerték képesítésüket.

A vizsgálatokra való bocsáttatás előfeltételei.

8. §.

A) A négy évfolyamon.

I. Az *első alapvizsgálatra* oly jelöltek bocsáthatók: a) akik elemi iskolai tanítónői oklevéllel, vagy középiskolai érettségi bizonyítvánnyal bírnak, az Országos m. kir. Rajztanárképző-Főiskola második évfolyamra előírt polgári iskolai rajztanítónői, illetőleg

a középiskolai rajztanári első alapvizsgálatot sikerrel letették s az Állami Nőipariskola első és második évfolyamát rendszeresen látogatták ;
b) kik az *előkészítő tanfolyamot** az Állami Nőipariskolában sikerrel elvégezték, az Országos m. kir. Rajztanárképző-Főiskola második rendes évfolyamára előírt polgári iskolai rajztanítónői első alapvizsgálatot sikerrel letették és az Állami Nőipariskolának első és második évfolyamát rendszeresen látogatták.

II. A *második alapvizsgálatra* bocsáthatók, kik az első alapvizsgálatot és az Országos m. kir. Rajztanárképző-Főiskola rendes harmadik évfolyamára előírt polgári iskolai rajztanítónői, illetőleg a középiskolai rajztanári második alapvizsgálatot sikerrel letették s az Állami Nőipariskola harmadik évfolyamát rendszeresen látogatták.

III. A *képesítő-vizsgálatra* oly jelöltek bocsáthatók, kik: az Országos m. kir. Rajztanárképző-Főiskolában a polgári iskolai rajztanítónői, illetőleg rajztanítói, illetőleg a középiskolai rajztanári oklevelet megszerezték és az Állami Nőipariskola négy évfolyamát sikeresen elvégezték és az esedékes alapvizsgálatokat sikerrel letették.

B) *Az ötödik évfolyamon.*

Képesítő-vizsgálatra elemi népiskolai tanítónői oklevéllel, vagy középiskolai érettségi bizonyítvánnyal bíró oly jelöltek bocsáthatók, akik polgári iskolai rajztanítói és nő kézimunkatanítónői, illetőleg felsőbb leányiskolai rajztanári és női kézimunka tanítónői oklevelük birtokában az elemi népiskolai tanítónőképző-intézeti rajztanári oklevelet megszerezték és az Állami Nőipariskolában az ötödik évfolyamot sikerrel elvégezték.**

6. *Továbbképző tanfolyam.*

36. §. Oly tanár-, tanító és tanítónőjelöltek, kik a rajztanításra szóló képesítést már megszerezték, de készségüket bizonyos irányban még tökéletesíteni akarják, *továbbképző növen-*

* Az előkészítő tanfolyam szervezete, tárgyai teljesen azonosak a rajztanítónői tanfolyamot megelőző előkészítő-tanfolyammal.

** A képesítés ezek szerint így alakul: polgári iskolai női kézimunkatanítóságra nyernek képesítést azok, akiknek polgári iskolai rajztanítónői, vagy rajztanítói, felsőbb leányiskolákra azok, akiknek középiskolai rajztanári, tanítóképzőintézetekre azok, akiknek elemi népiskolai tanítóképző-intézeti rajztanári oklevelük van.

A tanítóképző-intézeti női kézimunkatanítónő-jelöltek a tanítóképző-intézeti tanárjelöltek Apponyi-collegiumának kötelezett tagjai s didaktikai gyakorlatukat a budapesti VI. ker. állami elemi népiskolai tanítónőképző-intézetben végzik.

dékekül iratkozhatnak be a *Főiskolába*. Ily minőségben növendékek csak nagyon korlátolt számban vehetők fel; a jelentkezők közül a szaktanárok meghallgatásával az igazgatóság jelöli ki a fölveendőket.

37. §. A *továbbképző* növendékek tanprogramja esetről-esetre és egyénenként állapíttatik meg, de a megállapított program betartása a jelöltektől szigorúan megköveteltetik.

A kiváló növendékek ezek közül azon előnyben részesülhetnek, hogy az igazgatóság időnkint számukra csoportosan vagy egyénenként műtermet bocsát rendelkezésükre.

38. §. A *továbbképző rajztanítónőjelöltek*, illetve *okleveles rajztanítónők* a *Főiskolában* berendezett helyiségben az *iparművészetet* műhelyszerűleg — tehát a kivitel gyakorlásával — folytathatják.

Ezen külön *iparművészeti gyakorlati* tanfolyamra, amennyiben ezt a helyi viszonyok engedik, korlátolt számban női művész-növendékek is felvehetők. A felvétel a felvételi vizsgálat eredményétől, ennek alapján az illető szaktanári határozattól függ.

A *felvételi vizsgálat iparművészeti rajz és tervezési* feladatok megoldásából áll; idő 4—4 óra.

XIII. Rendkívüli növendékek.

39. §. Rendkívüli minőségben csak nagyon méltánylandó esetekben vehetők fel növendékek és akkor is csupán abban az esetben, ha a rendes növendékek mellett hely áll rendelkezésre.

A jelentkező a tanártestülethez intézett kérvényben fejti ki az okokat és körülményeket, melyeknek alapján *rendkívüli* minőségben való felvétele indokolható.

40. §. A rendkívüli növendékek számára külön tanfolyamok nincsenek, hanem ők a rendes növendékek tanrendjéhez kötelesek alkalmazkodni; itt azonban csupán az általuk választott és a tanártestület hozzájárulásával megállapított órákat kötelesek látogatni.

A rendkívüli növendékek tanfélévről-tanfélévre 30 filléres bélyeggel ellátott „*Igazolvány*“-t kapnak; valamint külön kérelemre — szabályszerű bélyeg átadása mellett, — a félévi zárlatkor számukra 1 koronás bélyeggel ellátott „*Látogatási bizonyítvány*“ állítható ki.

41. §. A rendkívüli növendék osztályvizsgálatot nem tehet.

42. §. A rendkívüli növendékek beiratási díjúl 4 koronát, Értesítő-díj fejében 2 koronát, továbbá félévenként tandíjúl 45—45 koronát és a Főiskola Diákasztala javára 1—1 koronát fizetnek. A tandíj fizetése alól csak azok menthetők föl, kik legalább két tantárgyat dicséretes szorgalommal és eredménnyel hallgattak, illetve gyakoroltak.

ÁLTALÁNOS RENDSZABÁLYOK.

1. §. Az igazgatósághoz benyújtott okmányok, rajzok, festmények vagy domborművek a felvételi vizsgálatról számított két hét alatt visszaveendőek. Ezen időn túl az igazgatóság azokért *nem szavatol*.

A felvételi és egyéb vizsgálati munkák *nem adatnak vissza*.

2. §. A növendékek minden tanfélév elején az előadások megkezdésekor igazolványuk felmutatása mellett az illető tanároknál jelentkezni tartoznak.

3. §. A rendes főtanfolyamok elvégzésére kiszabott négy, illetve öt éven túl csak méltánylandó esetekben s csakis tanártestületi határozat alapján látogathatják a növendékek a Főiskolát, de így is legfeljebb összesen nyolcz éven át.

4. §. A gyakorlatokhoz szükséges *eszközöket* a növendékek a tanárok utasításai szerint az oktatás megkezdésekor beszerezni kötelesek.

5. §. Szegénysorsú, tehetséges és szorgalmas növendékek az első tanféléven túl a tandíjfizetés alól felmentést nyerhetnek.

A tandíj-elengedés a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézendő és a beiratás alkalmával a Főiskola igazgatóságánál benyújtandó folyamodvánnyal kérelmezendő. A folyamodványt hatósági, szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvánnyal, valamint az utolsó tanfélévről szóló tanbizonyítvánnyal kell felszerelni. A folyamodvány csak *szegénységi* bizonyítvány alapján bélyegmentes.

Az egyszer elnyert tandíjmentesség a tanfolyam egész hátralevő részére szól. Elveszti azonban az illető növendék tandíjmentességét, ha szorgalmában vagy az előmenetelben *felötlő hanyatlást* tanúsít.

Tandíjmentességre csak oly növendékek tarthatnak igényt, kik vagyontalanságuk igazolása mellett, az összes kötelező tan-

tárgyakból s a szorgalomból legalább *jó* érdemjegyet nyernek s a haladásból két elégségesnél rosszabb osztályzatuk nincs.

Rendkívüli növendékek ugyancsak vagyontalanságuk igazolása mellett, csak azon esetben részesülhetnek tandíjmentességben, ha legalább két tantárgyat hasonló szorgalom mellett jó eredménnyel hallgattak, illetve gyakoroltak.

A beiratási és Értesítő-díj, valamint a Főiskola Diákasztala javára fizetendő díjak alól felmentésnek nincsen helye.

6. §. Internátusa a Főiskolának nincs, de van Diákasztala, melynek célja: a szétszórva étkező intézeti növendékeket egyesíteni s ez úton őket jó és olcsó, illetve *ingyenes* étkezéshez juttatni. (L. külön Szab.)

7. §. *Állami ösztöndíjak* elnyerésére évenként pályázat hirdettetik, de a pályázatban csak oly *szegénysorsú* növendékek vehetnek részt, akik már legalább egy tanféléven át főiskolai tanulmányaikat sikeresen folytatták. Az ösztöndíj csakis egy-egy tanévre szól; továbbévezete a tanév folyamán kitüntetett haladástól függ.

Az állami ösztöndíjért vagy segélyért a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz címzett kérvényt a Főiskola igazgatóságánál kell benyújtani. A folyamodványokat hatósági szegénységi, illetőleg vagyontalansági, valamint az utóbbi évről szóló tanbizonyítványokkal kell felszerelni.*

8. §. A tanév folyamán a jelesebb növendékek között *jutalom- és szorgalomdíjak* osztatnak ki. Művészeti és iparművészeti feladatok megoldására nézve pedig *pályadíjak* tűzetnek ki.

A szünnapokon rendezendő *tájképfestészeti* kirándulások költségei — a rendelkezésre álló összeg erejéig — a Főiskola pénztárából fedeztetnek.

9. §. A főiskolának azon *rendes* férfi növendékei, kik érettségi bizonyítvány alapján vétettek fel, a *véderő törvény* rendelkezései alapján tehetnek eleget katonai — *önkéntesi* — kötelezettségüknek. Azok a *rendes művésznövendékek* pedig, akik közép- vagy polgári iskola hat osztályának sikeres elvégzése alapján avagy tanítói oklevél alapján vétettek fel s a művészeti négy évi szaktanfolyamot *sikerrel* végezték, a *véderő törvény* idevonatkozó szakaszainak korlátai közt tarthatnak igényt *egyéves önkéntességre*.

10. §. Az igazgatósághoz bármily okból benyújtott folyamodványhoz csatolt okmányok elintézés után, az e végből kitűzött határ-

* Szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok bélyegmentesek; ellenben az oly kérvények, melyekhez csak vagyontalansági bizonyítványok vannak csatolva, 1 koronás bélyeggel látandók el.

napig az igazgatósági irodában annál bizonyosabban átveendők, mivel e határnapon túl az igazgatóság az illető *okmányokért nem szavatol*.

11. §. A tantermeket s az azokban folyó gyakorlatokat és előadásokat csupán a szabályszerűen beiratkozott növendékek látogathatják. A tanárok be nem iratkozottaknak, illetőleg a hozzájuk be nem osztott növendékeknek kivételes látogatási engedélyt sem adhatnak.

A *tanórák rendes és pontos látogatása* a növendékek egyik legfőbb kötelessége. A tanítás mindennemű zavarása szigorúan kerülendő. A rend ellen vétőket a tanár a teremből kiutasíthatja.

12. §. A tanórák *elmulasztása igazolandó*. Ha az elmaradás csupán egyes órákra terjed, akkor az illető *szaktanároknál*, hosszabb elmaradás enzenkívül az *igazgatóságnál is igazolandó*.

Betegség, vagy előre nem látható akadály esetén kívül, a növendék az előadásokról csak *előzetesen* nyert *engedély* alapján maradhat el.

Aki egy *héten át a tanórákon meg nem jelenik* és ez idő alatt az ezen pont első bekezdésében említett értesítést is elmulasztja, a Főiskolából *kilépettnek* tekintetik.

13. §. A *tantermekben az oktatási időn kívül* a növendékek csakis avégből tartózkodhatnak, hogy ott magánszorgalmi gyakorlatokat folytassanak. E célból a tantermek, a szünnapokat kivéve, naponkint reggeli 7 órától esti 7 óráig nyitva vannak. A tantermeknek szünnapokon való használatára az igazgatóságtól esetről-esetre külön engedély kérendő.

14. §. A *Főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt Festészeti és Szobrászati mesteriskolák, valamint a Női Festőiskola*, valamint a Fehérvári-úton és Kmetty-utcában bérelt helyiségek épületei *előtt az utcán*, a Főiskola *bejáratában* és a *folyosókon* való *céltalan tartózkodás* vagy csoportosulás, továbbá a tantermekben vagy folyosókon való *zajongás*, végül a tantermekben való *dohányzás tiltva van*. Akik ezt figyelmen kívül hagyják, azok a — *Diákasztal* javára — első ízben 5 korona, másodízben magasabb pénzbüntetéssel sújtatnak; harmadízben pedig, vagy azon esetben, ha a kiszabott bírságot le nem fizetik, az iskolából eltávolíttatnak. Az oktatás ideje alatt egyik tanteremből a másikba való járás-keelés szintén tilos.

15. §. A növendékek az egymással való érintkezésben a *társadalmi illemszabályokat tartsák szem előtt*. Az ezzel ellenkező magaviseletről származó kihágások elbírálása első sorban az igazgatóság hatáskörébe tartozik, tehát senki sincs jogosítva arra, hogy ily esetekben önbíráskodással éljen.

16. §. Az iskolák helyiségei, *bútorai és taneszközei gondosan kimérendők*. Rongálás esetén a kárt a tettes megtéríteni köteles. Ha a kártevő nem tudódnék ki, akkor a kárt az illető osztály összes növendékei egyenlő arányban viselik.

17. §. Aki iskolai felszerelési tárgyat vagy növendéktársának tulajdonát képező munkaanyagot, rajz- vagy festőszert, vagy egyéb tulajdont jogosulatlanul elsajátít, a kárpótlás kötelezettségének fenn-tartása mellett az iskolából azonnal *kizárható*.

18. §. Ha a növendékek a Főiskolák falain belül *gyűlést*, avagy más természetű *összejövetelt* kívánnak tartani, kötelesek erre előzetesen az igazgatóság engedélyét kérni. Az ifjúság csak az igazgatóság által láttamozott hirdetéseket függeszthet ki.

19. §. A tanulmányok egyik kiegészítő részét képezi a főiskolai könyvtár használata is.

A növendékek a könyvtárban őrzött műveket az olvasóteremben kívánságukhoz képest tanulmányozhatják, azoknak kezelésénél és forgatásánál azonban a rongálást kerülni és használat után a kivett műveket sértetlenül (a műlapokat rendbe szedve) beszolgáltatni tartoznak.

Egyes művek a Főiskolán kívül való használatra is kiadhatók, ezeket azonban *14 napnál hosszabb ideig senki magánál nem tarthatja*. Értékesebb — különösen illusztrált művek — a Főiskolán kívüli használatra rendszerint ki nem adhatók.

Az a növendék, ki a könyvtárban kifogás alá eső magaviseletet tanusít, vagy a könyvtári szabályok ellen vét a könyvtár látogatásától ideiglenesen vagy végleg eltiltatik. Az okozott károkért az illető növendék kártérítéssel tartozik.

20. §. Az igazgatóságnak a növendékeket illető rendelkezései a *Főiskola hirdetési tábláján* tételnek közzé. *Ezekről minden növendék tudomást venni köteles* és azok nem ismerésével magát nem mentheti.

A tanévről kiadott nyomtatott *Évkönyv*-ből az igazgatóságnál minden növendék egy-egy példányt átvehet.

A Képzőművészeti Főiskolák *felvételi-, tanulmányi- és rendszabályai* minden növendéknek a Főiskolába való belépésekor egy-egy példányban kézbesítetnek; a *növendékek erről tudomást venni tartoznak; a szabályzat nem ismerése mentségül semmi tekintetben el nem fogadható*.

IV.

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA
ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN EGYBEKAPCSOLT
FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI MESTERISKOLÁK,
VALAMINT A NŐI FESTŐISKOLA, ILLETŐLEG

AZ ORSZ.
SZÉPMŰVÉSZETI AKADÉMIA
ÉS AZ ORSZ.
RAJZTANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA
IGAZGATÓI ÉS TANÁRAI.

A Képzőművészeti Főiskola igazgatója:

SZINYEI MERSE PÁL,

festőművész, a Szent István rend kis keresztjének tulajdonosa, az orsz. m. kir. rajztanárvizsgáló bizottság elnöke, a német császári művészeti és egyéb kül- és belföldi aranyérmek tulajdonosa.

A Festészeti Mesteriskola igazgató-tanára:

BENCZÜR GYULA dr.,

festőművész, a főrendiház és a m. tud. akadémia tagja, a pro litteris et artibus, a Szt. István rend kis keresztjének, továbbá a Ferencz József rend lovag-keresztjének, a német császári művészeti aranyérem és számos bel- és külföldi művészeti aranyérem tulajdonosa, a müncheni és bécsi képzőművészeti akadémiák tiszteletbeli tagja.

A fentebbi festészeti mesteriskola tanársegéde:

STETTKA GYULA,

a Ferencz József rend lovagja és számos bel- és külföldi művészeti érem és elismerő okmány tulajdonosa.

A Szobrászati Mesteriskola igazgató-tanára:

STROBL ALAJOS,

aszobrászművész, a Ferencz József rend középkeresztese, a III. oszt. vaskorona rend, valamint bolgár kir. „grand officier pour mérite civil” nagycsillaggal, valamint a koronás arany érdemkereszt és számos bel- és külföldi művészeti aranyérem tulajdonosa.

A *Női Festőiskola* igazgató-tanára :

DEÁK EBNER LAJOS,
festőművész, számos bel- és külföldi művészeti érem tulajdonosa.

Az Orsz. m. kir. *Szépművészeti Akadémia* tanárai :

Rendes tanárok:

BALLÓ EDE,
festőművész.

OLGYAI VIKTOR,
festőművész.

FERENCZY KÁROLY,
festőművész.

ZEMPLÉNYI TIVADAR,
festőművész.

Segédtanár:

RADNAI BÉLA,
szobrászművész.

Rendkívüli óraadó tanárok:

BORY JENŐ,
okl. építész, szobrászművész.

BOKOR LÁSZLÓ,
gyak. főgimn. rajztanár

PASTEINER GYULA dr.,
tud. egy. ny. r. tanár.

PILCH DEZSŐ,
okl. rajztanár.

RÉTI ISTVÁN,
festőművész.

A *Rajztanárképző Főiskola* tanárai :

Rendes tanárok:

AGGHÁZY GYULA,
festőművész.

KOVÁCH GÉZA,
okl. rajztanár.

BOSZNAY ISTVÁN,
festőművész, okl. rajztanár.

NÁDLER RÓBERT,
festőművész.

EDVI ILLÉS ALADÁR,
festőművész, okl. rajztanár.

NEOGRÁDY ANTAL,
festőművész.

ERDŐSSY BÉLA,
festőművész, okl. rajztanár.

RÉVÉSZ IMRE,
festőművész.

HAVRANEK FERENC,
műépítész.

VÁRDAI SZILÁRD,
okl. rajztanár.

TARDOS-KRENNER VIKTOR,
festőművész.

Segéd-tanárok :

BORY JENŐ,
okl. építész, szobrászművész.

BOTTKA MIKLÓS,
okl. rajztanár.

Rendkívüli óraadó tanárok:

ANTOS MIHÁLY,
okl. főgimn. rajztanár.

PASTEINER GYULA,
tud. egyet. ny. r. tanár, a magy. tud.
akad. rendes tagja.

BADICS FERENC dr.,
kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató,
a III. oszt. vaskoronarend lovagja,
a Magyar Tudományos Akadémia
rendes tagja.

PILCH DEZSŐ,
okl. rajztanár.

BOKOR LÁSZLÓ,
gyak. főgimn. okl. rajztanár.

PÓRSZÁSZ JÓZSEF,
ny. középisk. igazg.

DÖRRE TIVADAR,
okl. főreálisk. rajztanár.

RAKSSÁNYI DEZSŐ,
festőművész, okl. rajztanár.

GLATZ OSZKÁR,
festőművész.

RÉTI ISTVÁN,
festőművész.

OLGYAI VIKTOR,
festőművész.

SZÉKELY GYÖRGY dr.,
egyet. m. tanár, az Erzsébet Nőiskola
rendes tanára.

WESZELY ÖDÖN dr.,
egyet. m. tanár, székesfőv. középisk.
főigazgató, a pedagógiai szeminárium
vezetője.

A főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt összes
művészeti iskolák ügyvezetője:

VÁRDAI SZILÁRD

igazgató-tanár, az orsz. m. kir. rajztanárvizsgáló bizottság alelnöke, a nassau-orániai lovagrend
tishti keresztjének és a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa.

V.

RAJZTANÁRVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGI TAGOK.

Elnök :

SZINYEI MERSE PÁL,
festőművész, képzőművészeti főiskolai igazgató.

Alelnökök :

SCHULEK FRIGYES dr.,
udvari tanácsos, műépítész, műegyetemi
ny. r. tanár.

VÁRDAI SZILÁRD,
képzőművészeti főiskolai igazgató-
tanár.

Bizottsági tagok :

AGGHAZY GYULA,
festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

K. LIPPICH ELEK dr.,
nyug. miniszteri tanácsos.

BADICS FERENC dr.,
kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató stb.

LORÁNFI ANTAL,
szobrászművész, iparműv. isk. tanár.

BENCZÜR BÉLA,
műépítész, iparművészeti isk. tanár.

NÁDLER RÓBERT,
festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

EDVI ILLÉS ALADÁR,
festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

PASZTEINER GYULA dr.,
tud. egyetemi ny. rendes tanár.

ERDŐSSY BÉLA,
festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

PÓRSZÁSZ JÓZSEF,
okl. mérnök, nyug. középisk. igazgató.

HAVRANEK FERENC,
műépítész, rajztanárképző főiskolai tanár.

RADNAI REZSŐ dr.,
min. tanácsos, egyuttal a bizottság jegyzője.

HOLLÓS KÁROLY,
az Erzsébet-Nőiskola nyug. tanára.

RÉVÉSZ IMRE,
festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HUSZKA JÓZSEF,
főgimnáziumi tanár.

STROBL ALAJOS,
a szobrászati mesteriskola igazgató-tanára.

KOVÁCH GÉZA,
rajztanárképző főiskolai tanár.

TARDOS-KRENNER VIKTOR,
festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

WESZELY ÖDÖN dr.,
tud. egyet. m. tanár, székesföv. főigazgató.

VI.

A KÉPESITŐ VIZSGÁLATOK EREDMÉNYE.

Az 1913/14. tanév folyamán tartott képesítő vizsgálatok eredménye
a következő:

1. Középiszkolai rajztanári oklevelet nyertek:

Axamethy Gyula	Mihalik Ernő
Balogh Sándor	Nemes Imre
Bedecs Antal ifj.	Oláh István
Békési Leó	15 Pokorny József László
5 Boksay József	Prihoda István
Germány Elemér	Sántha Imre
Gödri Ferenc	Tóth István ifj.
Horváth József	Truppel Béla
Jánoska Tivadar	20 Velten Armand
10 Mayer Péter	Vitéz Mátyás
Meilinger Dezső	Wiesner Frigyes

2. Tanítóképző-intézeti rajztanári oklevelet nyertek:

Bánó József	Klaudy Gyula
	Kovács Erzsébet

3. Polgári iskolai rajztanítói oklevelet kaptak:

Péter Gyula	Szabó Alajos
Pfalz György	Teván István

4. Polgári iskolai rajztanítónői és kézimunkatanítónői oklevelet nyertek:

Bóné Rudolfné	Kis Terézia
Collas Krisztina br.	Kovacsev Friederika
Dömök Teréz	Mannó Margit
Ferencz Kornélia	10 Pataky Róza
5 Grabowiczky Antónia	Szentmiklóssy Gizella
Holzmann Valéria	Szilágyi Erzsébet

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN EGYBEKAPCSOLT FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI MESTERISKOLÁK ÉS A NŐI FELSŐISKOLA

NÖVENDÉKEINEK NÉVSORA

AZ 1913/14. TANÉVBEN.

A)

Szépművészeti akadémiai növendékek.

1. Általános tanfolyambeli *rendes férfi* művésznövendékek:

Első félévben:		Második félévben:	
Balázs G. Árpád	I. éves	Báthory Gábor	I. éves
Bartoss Gyula	II. „	Biró József	III. „
Báthory Gábor	I. „	Bognár László	II. „
Bene Lajos	II. „	Damjanovič H. Vojislav ...	II. „
5 Biró József	III. „	5 Engelmann Sándor	III. „
Bognár László	II. „	Fayl Frigyes	I. „
Budai Sándor	IV. „	Fekete Zoltán	IV. „
Damjanovič H. Vojislav ...	II. „	Feleky György	II. „
Döményi László	IV. „	Filakovač Vladimir	III. „
10 Engelmann Sándor	III. „	10 Gardi Gyula	I. „
Fayl Frigyes	I. „	Góth Imre	I. „
Feleky György	II. „	Gyöngyös Béla	I. „
Filakovač Vladimir	III. „	Hajnal Mario	II. „
Fodor Géza	II. „	Hauszner Béla	I. „
15 Gardi Gyula	I. „	15 Husvéth Lajos	I. „
Góth Imre	I. „	Jeszenszky Gerő	I. „
Gyenes Lajos	I. „	Jobbágyi Geiger Miklós ...	III. „
Gyöngyös Béla	I. „	Kallós Ármin	IV. „
Hajnal Mario	II. „	Kemény Kálmán	I. „
20 Hauszner Béla	I. „	20 Kézdi Kovács Loránt ...	I. „
Husvéth Lajos	I. „	Kim Frigyes	V. „
Imrey Ferenc	III. „	Konrád Ignác	II. „

Jeszenszky Gerő	I. éves	Kovács Jenő	I. éves
Jobbágyi Geiger Miklós ...	III. „	Kremzír Ernő	IV. „
25 KakuJay Károly	IV. „	25 Macalik Alfréd	II. „
Kallós Ámin	IV. „	Mambriny Antal	V. „
Kemény Kálmán	I. „	Matusek István	I. „
Kézdi Kovács Loránt ...	I. „	Mazaliča György	II. „
Kimm Frigyes	V. „	Merényi Rezső	III. „
30 Konrád Ignác	II. „	30 Nagy Pál	II. „
Kovács Jenő	I. „	Neogrády László	I. „
Kremzír Ernő	IV. „	Palcsó Dezső	III. „
Macalik Alfréd	III. „	Pándi Lajos	I. „
Mambriny Antal	V. „	Rüfat Muhszin Mehmed	II. „
35 Matusek István	I. „	35 Sabljak Srečko	II. „
† Mazaliča György	II. „	Say Géza	II. „
Merényi Rezső	III. „	Simon János	I. „
Nagy Pál	II. „	Szőnyi István	I. „
Neogrády László	I. „	Timár János	I. „
40 Palcsó Dezső	III. „	40 Vadon Benjamin	I. „
Pándi Lajos	I. „	41 Vidor Pál	I. „
Pásztk Jenő	II. „		
Rónai Kazimir	II. „		
Rüfat Muhszin Mehmed	II. „		
45 Sabljak Srečko	II. „		
Say Géza	II. „		
Sárdy Brutus	III. „		
Simkovics Jenő	I. „		
Simon János	I. „		
50 Sztanek József	I. „		
Szőnyi István	I. „		
Uitz Béla	V. „		
Vadon Benjamin	I. „		
Vidor Pál	I. „		
55 Vitus Béla	I. „		

2. Általános tanfolyambeli rendkívüli férfi művésznövendékek.

Első félévben :

Adler József	III. éves
Antal János	I. „
Bartos Hugó	II. „
Baumann Tivadar	IV. „
5 Búth Jenő	I. „
Deli Antal	III. „
Domanovits József	III. „
Gachal József	V. „
Garam Sándor	V. „
10 Gärtner Elek	I. „

Második félévben :

Adler József	III. éves
Antal János	I. „
Baróthi Károly	I. „
Bartos Hugó	II. „
5 Baumann Tivadar	IV. „
Búth Jenő	I. „
Deli Antal	III. „
Domanovits József	III. „
Döményi László	IV. „
10 Gachal József	V. „

Gulyás János	II. éves	Garam Sándor	V. éves
Görgey Miklós	II. „	Gärtner Elek	I. „
Halász Ferenc	II. „	Gulyás János	II. „
Hencz János	III. „	Görgey Miklós	II. „
15 Hercik Zdislav	III. „	15 Halász Ferenc	II. „
Juhász Miklós	I. „	Hencz János	III. „
Kolbenheyer László	II. „	Hercik Zdislav	IV. „
Korányi Arnold	III. „	Hermély Viktor	III. „
Kovacsik András	III. „	Juhász Miklós	I. „
20 Lejava Ferenc	III. „	20 Kakujay Károly	IV. „
Markos Béla	III. „	Kolbenheyer László	II. „
Mund Herman	III. „	Korányi Arnold	III. „
Petik Ferenc ifj.	III. „	Kovacsik András	III. „
Pindur József	II. „	Lejava Ferenc	III. „
25 Prohászka József	III. „	25 Markos Béla	III. „
Schediwy Henrik	II. „	Mund Herman	III. „
Smohay János	III. „	Petik Ferenc ifj.	III. „
Stenczl Ferenc	II. „	Petrás György	I. „
Stenhura Ernő	I. „	Pindur József	II. „
30 Szabady Lajos	II. „	30 Prohászka József	III. „
Tenkács János	VII. „	Répászky Gyula	I. „
Vass Béla	I. „	Sárdy Brutus	III. „
Vértés Marcel	I. „	Schediwy Henrik	II. „
34 Vorkapič Slavoljub	II. „	Simkovics Jenő	I. „
		35 Smohay János	III. „
		Stenczl Ferenc	II. „
		Stenhura Ernő	I. „
		Szabady Lajos	II. „
		Tenkács János	VII. „
		40 Vorkapič Slavoljub	II. „
		41 Záborszky Nándor	I. „

3. Általános tanfolyambeli *rendes* művésznő-növendékek.

Első félévben :

Baumhorn Olga	II. éves
Benczúr Ida	VII. „
Fodor Róza	II. „
Gálocsy Piroska	III. „
5 Gondos Emma	II. „
Györgyi Laura	VI. „
Hranitzky Ilona	VI. „
Jaritz Józsa	II. „
Lám Ilona	I. „
10 Litsek Jenőné	V. „
Manninger Edit	III. „
Rauscher Juliska	V. „

Második félévben :

Árkai Lidi	II. éves
Baumhorn Olga	II. „
Benczúr Ida	VII. „
Fetter Teréz	I. „
5 Füller Irén	I. „
Fodor Róza	II. „
Gálocsy Piroska	III. „
Györgyi Laura	VI. „
Hranitzky Ilona	VI. „
10 Körösmezei Katalin	I. „
Lám Ilona	I. „
Litsek J enőné	V. „

Reitter Hermina	IX. éves	Manninger Edit	III. éves
Schöntheil Irén	VIII. „	Rauscher Juliska	V. „
15 Szécsi Ilona	II. „	15 Reitter Hermina	IX. „
Szentgáli Antalné	II. „	Schöntheil Irén	VII. „
Dr. Vertán Endréné	V. „	Szécsi Ilona	II. „
18 V. Weisz Angela	I. „	Dr. Vertán Endréné	V. „
		19 V. Weisz Angela	I. „

4. Általános tanfolyambeli *rendkívüli* művésznő-növendékek.

Első félévben :

Árkai Lili	I. éves
Barcza Margit	I. „
Csik Jolán	II. „
Csuka Ilona	II. „
5 Dietz Vilma	IV. „
Dorner Clarisse	I. „
Elischer Hilda	VI. „
Fabiny Emma	II. „
Freudné Vajda Renée	IV. „
10 Füller Irén	I. „
Füsti Molnár Katalin	II. „
Glöckner Anna	I. „
Grünwald Klára	II. „
Hermann Margit	II. „
15 Inczédi Paula	I. „
Kiss Hermin	III. „
Knebel Terézia	IV. „
Kovácsy Berta	I. „
Magyary Kossa Anino	II. „
20 Neuländer Kornélia	I. „
Örményi Mária	I. „
Perczel Margit	II. „
Quittner Olga	I. „
Wellisch Margit	I. „
25 Woodward Ida C.	I. „

Második félévben :

Bissingen Vera grófnő	I. éves
Csapó Alexandrin	IV. „
Csik Jolán	II. „
Csikos Antónia	I. „
5 Csuka Ilona	II. „
Dietz Vilma	IV. „
Dorner Clarisse	I. „
Dömötör Gizella	I. „
Elischer Hilda	VI. „
10 Fabiny Emma	II. „
Freudné Vajda Renée	VI. „
Füsti Molnár Katalin	II. „
Füzesséry Magdolna	I. „
Glöckner Anna	I. „
15 Grünwald Klára	II. „
Hermann Margit	II. „
Inczédi Paula	I. „
Jaritz Józsa	II. „
Kiss Hermin	III. „
20 Knebel Terézia	IV. „
Kosztiz Hilda	I. „
Kovácsy Berta	I. „
Magyary Kossa Anino	II. „
Mayer Erzsébet	I. „
25 Neuländer Kornélia	I. „
Örményi Mária	I. „
Pálffy Mária	I. „
Perczel Margit	II. „
Quittner Olga	I. „
30 Szentgáli Antalné	I. „
Szinyei Merse Rózsi	I. „
Szvoboda Mária	I. „
Wellisch Margit	I. „
Wigand Edit	I. „
35 Woodward Ida C.	I. „
36 Zichy Vera grófnő	I. „

5. Festészeti mesteriskolai továbbképző növendékek.

Első félévben:

Burghardt Rezső	I. éves
Halász Hradil Elemér	...		I. „
Sándor I. Antal	IV. „
Szüle Péter	I. „
5 Tatz László	I. „

Második félévben:

Burghardt Rezső	I. éves
Halász Hradil Elemér	...		I. „
Sándor J. Antal	IV. „
Szüle Péter	I. „
5 Tatz László	I. „

6. Szobrászati mesteriskolai továbbképző növendékek.

Első félévben:

Bálint János	III. éves
Pastinszky Mihály	...		I. „
3 Rápolti Lajos	IX. „

Második félévben:

Bálint János	III. éves
Pastinszky Mihály	...		I. „
3 Rápolti Lajos	IX. „

Az összes művésznövendékek száma:

Az első félévben volt 97 férfi és 43 nő, együtt 140.

A második „ „ 90 „ „ 55 „ „ 145.

B)

Rajztanárképző főiskolai növendékek:

1. Polgári iskolai rajztanítójelöltek.

Első félévben:

Második félévben:

Baja Benedek	I. éves	Baja Benedek	I. éves
Bálint Géza	I. „	Bálint Géza	I. „
Bálint Gyula	III. „	Bálint Gyula	III. „
Beleznai Géza	I. „	Beleznai Géza	I. „
5 Botyánszky János	III. „	5 Botyánszky János	III. „
Buzogány Dénes	I. „	Buzogány Dénes	I. „
Czagány Béla	I. „	Czagány Béla	I. „
Csete Balázs	II. „	Csete Balázs	II. „
Csucsay János	IV. „	Csucsay János	IV. „
10 Dodek Jenő	III. „	10 Dodek Jenő	III. „
Ducsay Béla	I. „	Ducsay Béla	I. „
Dragovics József	III. „	Dragovics József	III. „
Erdélyi Béla	III. „	Erdélyi Béla	III. „
Farkasdy Zoltán	III. „	Farkasdy Zoltán	III. „
15 Fáber József	III. „	15 Fáber József	III. „
Fekete József	III. „	Fekete József	III. „
Fogasi Ödön	III. „	Fogasi Ödön	III. „
Frimmel Gyula	I. „	Frimmel Gyula	I. „
Gaár Vilmos	III. „	Gaár Vilmos	III. „
20 György Antal	IV. „	20 Haller Frigyes	II. „
Haller Frigyes	II. „	Haluska Ferenc	II. „
Haluska Ferenc	II. „	Juhász Lajos	II. „
Juhász Miklós	II. „	Kelemen József	III. „
Kelemen József	III. „	Ketting Ferenc	III. „
25 Ketting Ferenc	III. „	25 Kovalcsik András	I. „
Kovalcsik András	I. „	Lux Mihály	I. „
Lux Mihály	I. „	Mitterholzer Ágoston	III. „
Mitterholzer Ágoston	III. „	Mokos József	I. „
Mokos József	I. „	Moldován Gusztáv	III. „
30 Moldován Gusztáv	III. „	30 Nagy Ferenc	III. „
Nagy Ferenc	III. „	d'Ouvenou Gizella	I. „
d'Ouvenou Gizella	I. „	Péter Gyula	IV. „

Péter Gyula	IV. éves	Pfalz György	IV. éves
Pfalz György	IV. "	Popp Aurél	I. "
35 Popp Aurél	I. "	35 Reuter Ágoston	I. "
Reuter Ágoston	I. "	Romocsa Tibor	I. "
Romocsa Tibor	I. "	Ruttkai Nedeczky Vilmos	II. "
Ruttkai Nedeczky Vilmos	II. "	Schwabach Rezső	II. "
Schwabach Rezső	II. "	Skultéty Andor	III. "
40 Skultéty Andor	III. "	40 Sólyom Zoltán	II. "
Sólyom Zoltán	II. "	Sprenger Lajos	I. "
Sprenger Lajos	I. "	Szabó Alajos	IV. "
Szabó Alajos	IV. "	Szalay Pál	II. "
Szalay Pál	II. "	Szemethy Kálmán	I. "
45 Szemethy Kálmán	I. "	45 Szini Zoltán	I. "
Szini Zoltán	I. "	Sztruhár Alajos	III. "
Sztruhár Alajos	III. "	Teván István	IV. "
Teván István	IV. "	Ujházy János	III. "
Ujházy János	III. "	Ujházy Sándor	II. "
50 Ujházy Sándor	II. "	50 Vargha László	I. "
Vargha László	I. "	Vlád János	I. "
Vlád János	I. "	Vörös István	II. "
Vörös István	II. "	53 Walach Erzsébet	I. "
Walach Erzsébet	I. "		
55 Zatykó Mihály	I. "		

2. Középiszkolai rajztanárjelöltek.

Első félévben:

Akáczos András	II. éves
Antal Ilona	I. "
Ágoston Ernő	IV. "
Bakki László	III. "
5 Balogh Sándor	IV. "
Barabás Márton	II. "
Bauer György	I. "
Bayer Ágoston	III. "
Bánovszky Miklós	I. "
10 Bánszki Tamás	II. "
Bán Tibor	II. "
Bedecs Antal ifj.	IV. "
Bedő Dénes	I. "
Beleznay István	II. "
15 Bellaagh Aladár	IV. "
Békési Leó	IV. "
Boda Béla	III. "
Bodolay Jenő	II. "
Boksay József	IV. "
20 Burány Nándor	II. "
Csepy Sándor	II. "

Második félévben:

Akáczos András	II. éves
Antal Ilona	I. "
Ágoston Ernő	IV. "
Bakki László	III. "
5 Balogh Sándor	IV. "
Barabás Márton	II. "
Bauer György	I. "
Bayer Ágoston	III. "
Bánovszky Miklós	I. "
10 Bánszki Tamás	II. "
Bán Tibor	II. "
Bedecs Antal ifj.	IV. "
Bedő Dénes	I. "
Beleznay István	II. "
15 Bellaagh Aladár	IV. "
Békési Leó	IV. "
Boda Béla	III. "
Bodolay Jenő	II. "
Boksay József	IV. "
20 Burány Nándor	II. "
Csepy Sándor	II. "

	Csépai Margit	II. éves		Csépai Margit	II. éves
	Csiki Endre	I. „		Csiki Endre	I. „
	Csömöry István	II. „		Csömöry István	II. „
25	Decsy Etelka	III. „	25	Decsy Etelka	III. „
	Devich Sándor	II. „		Devich Sándor	II. „
	Dohányos Tivadar	I. „		Dohányos Tivadar	I. „
	Ertl Gusztáv	I. „		Ertl Gusztáv	I. „
	Fekete Béla	II. „		Fülep Sándor	II. „
30	Fülöp László	II. „	30	Fülöp László	II. „
	Frank György	III. „		Frank György	III. „
	Gaál Ferenc	III. „		Gaál Ferenc	III. „
	Gally Sándor	I. „		Gally Sándor	I. „
	Gábor Jenő	III. „		Gábor Jenő	III. „
35	Germany Elemér	IV. „	35	Germany Elemér	IV. „
	Gerő Gusztáv	II. „		Gerő Gusztáv	II. „
	Gödri Ferenc	IV. „		Gödri Ferenc	IV. „
	Hagyik István	I. „		Hagyik István	I. „
	Haller Amália	I. „		Haller Amália	I. „
40	Hann Ernő	III. „	40	Hann Ernő	III. „
	Hanuska Gyula	I. „		Hanuska Gyula	I. „
	Havas László	II. „		Havas László	II. „
	Hendel Jenő	I. „		Hendel Jenő	I. „
	Hetzer Géza	I. „		Hetzer Géza	I. „
45	Héya Zoltán	II. „	45	Héya Zoltán	II. „
	Hofbauer Károly	II. „		Hofbauer Károly	II. „
	Holló Mihály	I. „		Holló Mihály	I. „
	Homann Károly	I. „		Homann Károly	I. „
	Hoppe István	I. „		Hoppe István	I. „
50	Horváth József	IV. „	50	Horváth József	IV. „
	Hrabák János	I. „		Hrabák János	I. „
	Huber István	II. „		Huber István	II. „
	Irimie Miklós	II. „ 1		Irimie Miklós	II. „ 1
	Jablonszky József	I. „		Jablonszky József	I. „
55	Jánoska Tivadar	IV. „	55	Jánoska Tivadar	IV. „
	Jonasiu Gyula	III. „ 2		Jonasiu Gyula	III. „ 2
	Juhász Imre	IV. „		Juhász Imre	IV. „
	Kaliczky János	I. „		Kaliczky János	I. „
	Kayser Zsófia	II. „		Kayser Zsófia	II. „
60	Kássa Gábor	II. „	60	Kássa Gábor	II. „
	Kintzler Ödön	I. „		Kintzler Ödön	I. „
	Kirchner Jenő	I. „		Kirchner Jenő	I. „
	Kiss Ágnes	III. „		Kiss Ágnes	III. „
	Kiss Ernő	II. „		Kiss Ernő	II. „
65	Klug K. György	I. „	65	Klug K. György	I. „
	Kosztolányi Gusztáv	II. „		Kosztolányi Gusztáv	II. „
	Kovács Károly	III. „		Kovács Károly	III. „
	Kristóf Géza	II. „		Kristóf Géza	II. „
	Kühlbrandt Ernő	III. „		Kühlbrandt Ernő	III. „

70	Lefkovits Stefania	III éves	70	Lefkovits Stefania	III. éves
	Liptai Sándor	I. „		Liptai Sándor	I. „
	Lovass Piroska	IV. „		Lovass Piroska	IV. „
	Majer Miklós	I. „		Majer Miklós	I. „
	Martinkó Mátyás	II. „		Martinkó Mátyás	II. „
75	Matskássy Gyula	I. „	75	Masa Irma	III. „
	Masa Irma	III. „		Mayer Péter	IV. „
	Mayer Péter	IV. „		Mechle József	I. „
	Mechle József	I. „		Meilinger Dezső	IV. „
	Meilinger Dezső	IV. „		Mészáros Jenő	I. „
80	Mészáros Jenő	I. „	80	Mihalik Ernő	IV. „
	Mihalik Ernő	IV. „		Mudroncsik Ede	II. „
	Mudroncsik Ede	II. „		Nagy Lajos	II. „
	Nagy Lajos	II. „		Nagy Lázár	II. „
	Nagy Lázár	II. „		Nagy Nándor	I. „
85	Nagy Nándor	I. „	85	Nagy Pál	III. „
	Nagy Pál	III. „		Nemes Imre	IV. „
	Nemes Imre	IV. „		Novák Vilmos	II. „
	Novák Vilmos	II. „		Oláh István	IV. „
	Oláh István	IV. „		Paulovits Pál	IV. „
90	Paulovits Pál	IV. „	90	Pachl Károly	II. „
	Pachl Károly	II. „		Pap Domokos	I. „
	Pap Domokos	I. „		Papp Péter	II. „
	Papp Péter	II. „		Pál Károly	III. „
	Pál Károly	III. „		Pio Vendel	II. „
95	Pio Vendel	II. „	95	Podhorszky Kornél	II. „
	Podhorszky Kornél	II. „		Pop Aurél	I. „
	Pop Aurél	I. „		Prihoda István	IV. „
	Prihoda István	IV. „		Rakssányi Lajos	II. „
	Rakssányi Lajos	II. „		Révész László	II. „
100	Révész László	II. „	100	Rosenwald Arthur	I. „
	Rosenwald Arthur	I. „		Rozgonyi László	I. „
	Rozgonyi László	I. „		Sántha Imre	IV. „
	Sántha Imre	IV. „		Simkó Dezső	I. „
	Simkó Dezső	I. „		Soós András	III. „
105	Soós András	III. „	105	Steiner Miklós	I. „
	Steiner Miklós	I. „		Strohmájer Ilona	I. „
	Strohmájer Ilona	I. „		Szabó Ferenc	II. „
	Szabó Ferenc	II. „		Szallár Dénes	III. „
	Szallár Dénes	III. „		Szentpétery Kristóf	II. „
110	Szentpétery Kristóf	II. „	110	Szinay József	III. „
	Szinay József	III. „		Szmrtnik János	I. „
	Szmrtnik János	I. „		Szolnay Sándor	I. „
	Szolnay Sándor	I. „		Szücs Emma	II. „
	Szücs Emma	II. „		Szücs István	III. „
115	Szücs István	III. „	115	Szücs György Lajos	III. „
	Szücs György Lajos	III. „		Thám Géza	II. „
	Telbisz Albert	I. „		Tóth István	II. „

	Thám Géza	II. éves		Tóth István ifj.	IV. éves
	Timár János	I. „		Troján Alfonz	I. „
120	Tóth István	II. „	120	Truppel Béla	IV. „
	Tóth István ifj.	IV. „		Tscheik Kálmán	II. „
	Troján Alfonz	I. „		Varga Nándor	I. „
	Truppel Béla	IV. „		Várady István	I. „
	Tscheik Kálmán	II. „		Velten Armand	IV. „
125	Varga Nándor	I. „	125	Vecsei Miklós	I. „
	Várady István	I. „		Végess Emilia	I. „
	Velten Armand	IV. „		Vigh Bertalan	III. „
	Vecsei Miklós	I. „		Vincze József	I. „
	Végess Emilia	I. „		Vitéz Mátyás	IV. „
130	Vigh Bertalan	III. „	130	Vollmann Alajos	II. „
	Vincze József	I. „		Weszprémy Jenő	III. „
	Vitéz Mátyás	IV. „		Wieland Rózsi	II. „
	Vollmann Lajos	II. „	133	Zustovich Kornél	IV. „
	Weszprémy Jenő	III. „					
135	Wieland Rózsi	II. „					
136	Zustovich Kornél	IV. „					

3. Tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltek.

Első félévben :				Második félévben :			
	Bánó József	...	V. éves		Bánó József	...	V. éves
	Klaudy Gyula	...	V. „		Klaudy Gyula	...	V. „
3	Kovács Erzsébet	...	V. „	3	Kovács Erzsébet	...	V. „

4. Továbbképző okl. rajztanárok.

Első félévben :				Második félévben :			
	Gulyás Sándor	...	V. éves		Makó Bertalan	...	V. éves
	Makó Bertalan	...	V. „		Pauer Mariska	...	V. „
3	Seidl Emma	...	V. „	3	Seidl Emma	...	V. „

5. Továbbképző rendkívüli szakiskolai tanárjelöltek.

Első félévben :		Második félévben :			
	Egy sem volt	1	Schindler Aurél	...	I. éves

6. Polgári iskolai rajztanítónőjelöltek.

Első félévben :				Második félévben :			
	Alexander Ágnes	...	II. éves		Alexander Ágnes	...	II. éves
	Bacher Róza	...	II. „		Bacher Róza	...	II. „
	Baranyai Erzsébet	...	II. „		Baranyai Erzsébet	...	II. „
	Barna Ilonka	...	Elők. o.		Barna Ilonka	...	Elők. o.
5	Bánáss Marietta	...	I. éves	5	Bánáss Marietta	...	I. éves
	Bárdos Jolán	...	II. „		Bárdos Jolán	...	II. „

	Báthory Mária	IV. éves	Báthory Mária	IV. éves
	Bielitz Margit	II. „	Bielitz Margit	II. „
	Bilecz Ilona	III. „	Bilecz Ilona	III. „
10	Bodor Margit	IV. „	10 Bodor Margit	IV. „
	Boné Rudolfné	IV. „	Boné Rudolfné	IV. „
	Boross Bella	IV. „	Boross Bella	IV. „
	Collas Krisztina bárónő ...	IV. „	Collas Krisztina bárónő ...	IV. „
	Csobánczi Margit	Elők. o.	Csobánczi Margit	Elők. o.
15	Czövek Margit	Elők. o.	15 Czövek Margit	Elők. o.
	Daffinger Hanna	I. éves	Daffinger Hanna	I. éves
	Dánér Erzsébet	IV. „	Dánér Erzsébet	IV. „
	Devich Gizella	Elők. o.	Devich Gizella	Elők. o.
	Dömök Teréz	IV. éves	Dömök Teréz	IV. éves
20	Dörre Klotild	IV. „	20 Dörre Klotild	IV. „
	Edelmann Alice	II. „	Edelmann Alice	II. „
	Egan Zsófia	I. „	Egan Zsófia	I. „
	Esty Magda	II. „	Esty Magda	II. „
	Ferencz Kornélia	IV. „	Ferencz Kornélia	IV. „
25	Friedery Ilona	I. „	25 Friedery Ilona	I. „
	Füleki Irma	III. „	Füleki Irma	III. „
	Füleki Margit	I. „	Füleki Margit	I. „
	Füstös Ida	II. „	Füstös Ida	II. „
	Garay Elvira	I. „	Garay Elvira	I. „
30	Gábor Krisztina	II. „	30 Gábor Krisztina	II. „
	Glock J. Klára	Elők. o.	Glock J. Klára	Elők. o.
	Gödri Berta	Elők. o.	Gödri Berta	Elők. o.
	Grabowietzky Antonia ...	IV. éves	Grabowietzky Antonia ...	IV. éves
	Grimm Matild	IV. „	Grimm Matild	IV. „
35	Hatos Kornélia	II. „	35 Hatos Kornélia	II. „
	Havranek Julia	II. „	Havranek Julia	II. „
	Hegyi Margit	Elők. o.	Hegyi Margit	Elők. o.
	Herkner Szidonia	II. éves	Herkner Szidonia	II. éves
	Hoffer Paula	I. „	Hoffer Paula	I. „
40	Holzmann Valéria	IV. „	40 Holzmann Valéria	IV. „
	Igmándi Katalin	III. „	Igmándi Katalin	III. „
	Ilosvay Katalin	II. „	Ilosvay Katalin	II. „
	Janthó Gizella	IV. „	Janthó Gizella	IV. „
	Kapusztyák Laura	III. „	Kapusztyák Laura	III. „
45	Kassay Margit	I. „	45 Kassay Margit	I. „
	Kaszás Rozália	II. „	Kaszás Rozália	II. „
	Káplány Margit	I. „	Káplány Margit	I. „
	Kis Terézia	IV. „	Kis Terézia	IV. „
	Knapp Eugénia	III. „	Knapp Eugénia	III. „
	Komjáthy Gizella	III. „	Komjáthy Gizella	III. „
50	Kovacsev Friederika	IV. „	50 Kovacsev Friederika	IV. „
	Kozáky Izabella	I. „	Kozáky Izabella	I. „
	Kubányi Olga	IV. „	Kubányi Olga	IV. „
	Liber Margit	II. „	Liber Margit	II. „
	Mannó Margit	IV. „	Mannó Margit	IV. „

55	Marnó Margit	IV. éves	55	Mateóczy Fleischer Vilma	Elők. o.
	Matavovszky Edith	II. „		Okolicsányi Erzsébet	III. éves
	Mateóczy Fleischer Vilma	Elők. o.		Ormos Erzsébet	Elők. o.
	Okolicsányi Erzsébet	III. éves		Pataky Róza	IV. éves
	Ormos Erzsébet	Elők. o.		Patočka Stefánia	I. „
60	Pataky Róza	IV. éves	60	Paulovits Magdolna	II. „
	Patočka Stefánia	I. „		Pálfy Piroska	I. „
	Paulovits Magdolna	II. „		Peitler Etelka	I. „
	Pálfy Piroska	I. „		Perényi Lenke	III. „
	Peitler Etelka	I. „		Pócsy Riza	I. „
65	Perényi Lenke	III. „	65	Preuss Mária	II. „
	Pócsy Riza	I. „		Raidl Ida	II. „
	Preuss Mária	II. „		Reiszmán Gizella	III. „
	Raidl Ida	II. „		Roeszler Ida	Elők. o.
	Reiszmán Gizella	I. „		Rohonczy Ilona	IV. éves
70	Roeszler Ida	Elők.oszt.	70	Róna Katalin	Elők.oszt.
	Rohonczy Ilona	IV. éves		Schick Izabella	I. éves
	Róna Katalin	Elők.oszt.		Schréder Etelka	III. „
	Schick Izabella	I. éves		Schuster Jozefin	I. „
	Schréder Etelka	III. „		Semjén Ilona	Elők.oszt.
75	Schuster Jozefin	I. „	75	Serédy Katalin	„ „
	Semjén Ilona	Elők.oszt.		Soltész Ilona	„ „
	Serédy Katalin	„ „		Somlyay Margit	I. „
	Soltész Ilona	„ „		Strelisky Irén	I. „
	Somlyay Margit	I. „		Strobl Paula	I. „
80	Strelisky Irén	I. „	80	Szentmiklóssy Gizella*	IV. „
	Strobl Paula	I. „		Szilassy Piroska	Elők.oszt.
	Szentmiklóssy Gizella	IV. „		Szilágyi Erzsébet	IV. „
	Szilassy Piroska	Elők.oszt.		Sztrókay Mária	III. „
	Szilágyi Erzsébet	IV. „		Tóth Lajosné, Dienes Teréz	I. „
85	Sztrókay Mária	III. „	85	Veres Ilma	II. „
	Tevely Emma	„ „		Walter Edith	II. „
	Tóth Lajosné, Dienes Teréz	I. „		Wälder Angela	I. „
	Veres Ilma	II. „	88	Weyde Gizella	II. „
	Walter Edith	II. „			
90	Wälder Angela	I. „			
91	Weyde Gizella	II. „			

7. Továbbképző okleveles rajztanítónők.

Első félévben :

Második félévben :

	Dalmát Margit Piroska	V. éves
	Dapsy Klementina	VI. „
	Gruber Hedvig	VIII. „
	Gyárfás Ilona	VI. „
5	Holzmann Friderika	V. „
	Örtelné, Szilágyi Ilona	VI. „
7	Rucsinszki Anna	V. „

	Dalmát Margit Piroska	V. éves
	Dapsy Klementina	VI. „
	Gruber Hedvig	VIII. „
	Gyárfás Ilona	VI. „
5	Holzmann Friderika	V. „
	Örtelné, Szilágyi Ilona	VI. „
7	Rucsinszki Anna	V. „

Az összes rajztanár-, tanító- és tanítónőjelölt, valamint a továbbképző okl. rajztanár és tanítónők száma:

Az első félévben volt:

180 férfi, 115 nő, együtt --- --- --- --- --- 295

A második félévben volt:

175 férfi, 113 nő, együtt --- --- --- --- --- 288

VIII.

STATISZTIKAI ADATOK.

Az egyesített művészeti iskolák növendékei közül volt:

	I. félévben	II. félévben
1. Művésznövendék, férfi.....	97	90
2. „ „ „ nő.....	43	55
3. Rajztanár- és tanítójelölt (férfi és nő)	191	186
4. Rajztanítójelölt.....	91	88
5. Továbbképző okl. rajztanár.....	3	3
6. „ „ rajztanító (férfi és nő)	3	3
7. „ „ rajztanítónő.....	7	7
8. „ „ rendkívüli szakisk. tanárjelöltek.....	—	1
Összesen	435	433

A külön esti aktrajzolósi tanfolyamra jelentkezett: 89 férfi és 15 nő; együtt 104.

A gyakorló iskolába járt 34 fiú és 47 leány, együtt 81.

Az összes látogatók száma volt:

az I. félévben 620, a II. félévben 618.

A szabályszerűen beiratkozott növendékek közül vallásra nézve volt:

	I. félévben	II. félévben
Róm. katolikus.....	251	250
Ág. evang.	53	56
Református.....	70	68
Izraelita.....	38	37
Görög kath.	7	7
„ keleti.....	7	6
Unitárius.....	6	6
Szerb.....	2	2
Muzulmán.....	1	1
Összesen	435	433

Anyanyelvre nézve:	I. félévben	II. félévben
Magyar	405	402
Német	14	15
Horvát	3	3
Román	5	5
Szerb	4	4
Cseh	1	1
Angol	1	1
Francia	1	1
Török	1	1
	Összesen	433

A Képzőművészeti Főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt festészeti és szobrászati mesteriskolák és a női festőiskola könyvtárában az 1914. évi június hó végén volt: 10.585 kötet, 96.584 műlap, 425.275 korona értékben.

TARTALOM.

I. Az év történetéből	3. oldal
II. Rauscher Lajos	13. „
III. Tájékoztató	23. „
<i>a)</i> Kivonat a „Szépművészeti Akadémia“ felvételi, tanulmányi és rendszabályaiból	24. „
<i>b)</i> Kivonat a „Rajztanárképző Főiskola“ felvételi, tanulmányi és rendszabályaiból	29. „
<i>c)</i> Általános rendszabályok	45. „
IV. Igazgatók és tanárok névsora	49. „
V. A rajztanárvizsgáló bizottsági tagok névsora	52. „
VI. A képesítő vizsgálatok eredménye	53. „
VII. A növendékek névsora	54. „
VIII. Statisztikai adatok	67. „

